

Täysistunto

Torstai 30.11.2023 klo 16.02—18.49

Täysistunto alkoi klo 16.02. Täysistunto päättyi klo 18.49.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (16.02—17.01) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (17.01—18.49).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
valtiovarainministeri Riikka Purra
opetusministeri Anna-Maja Henriksson
ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen
puolustusministeri Antti Häkkänen
maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah
oikeusministeri Leena Meri
ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio
sisäministeri Mari Rantanen
liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne
sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
elinkeinoministeri Wille Rydman

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle ministerille. [Välihuutoja] — Kuuluuko? Kuuluuko nyt?

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys veronkevennyksistä (Niina Malm sd)

Suullinen kysymys SKT 68/2023 vp

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Malm, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.03 Niina Malm sd: Arvoisa herra puhemies! Moni palkansaaja lukee nyt tilinauhaansa huolestuneena nousevien hintojen keskellä. Arjen nousevat kustannukset ja korkeat korot rasittavat monen hoitajan, poliisin ja opettajan taloutta. Tässä tilanteessa hallitus suuntaa isot, yli 2 000 euron vuotuiset veronkevennykset ministerien tuloluokkaan, mutta opettaja, koneasentaja ja vartija saavat tyytyä muutamaan kymppiin kuukaudessa. Samalla verotusta ei kevennetä hintojen nousun tahdissa, vaan ostovoima heikkenee. Ja te teette vielä lähestyvän joulun kunniaksi palkansaajille korotukset kiinteistöveroon ja työmatkakustannuksiin.

Arvoisa valtiovarainministeri Purra, kumpi teidän mielestänne tässä tilanteessa tarvitsee enemmän veronkevennyksiä: ministerin tuloluokka vai opettajat?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.04 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten kysyjä kuvaa, viime ajat ovat olleet hintojen nousun kannalta hyvin kielteisiä monille kotitalouksille. Onneksi nyt, kun katsomme, mitä tapahtuu inflaatiolle euroalueella tai Suomessa, näemme valoa. Toivottavasti ensi vuonna jo päästään koronlaskuihinkin. Erityisesti energian hinnoissa ja ruoan hinnassa on nähtävissä selvää parantumista.

Mitä tulee sitten hallituksen veropolitiikkaan, niin meidän laskemme pieni- ja keskituloihin painottuen työtulovähennyksen kautta ansiotuloverotusta jo ensi vuonna. Sen lisäksi työllisyysvakuutusmaksujen kautta tuleva helpotus palkansaajalle on varsin merkittävä, siis kaikissa tuloluokissa.

No, jälleen tämän suurituloihin kohdistuvan veronalennuksen eli tämän niin sanotun solidaarisuusveron alarajan noston, [Puhemies koputtaa] johon kysyjä viittaa, arvioitu kustannusvaikutus on siis noin 60 miljoonaa, eli se on huomattavasti pienempi kuin näihin veronalennuksiin, jotka kohdistuvat muihin ryhmiin, tuleva summa. [Puhemies koputtaa — Välihuutoja vasemmalta] Sen lisäksi sillä on taipumuksena yleensä olla ainakin osittain itserahoittava, kuten tapahtui Ruotsissa, [Annika Saarikko: Taikaraha!] kun sosiaalidemokraattien johdolla tehtiin vastaava, tosin kunnianhimoisempi [Puhemies: Kiitos!] päätös.

Puhemies Jussi Halla-aho: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

16.06 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Purra, te ette nyt tainnut oikein kuunnella, mitä minä sanoin. [Sanna Antikainen: Te ette kuunnellut!]

Olette esiintynyt pontevasti veronkorotuksia vastaan. Mutta minäpä katsoin tästä budjettikirjasta, ja mitäpä sieltä löytyikään? Tehän korotatte ensiasunnon ostajien verotusta,

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

kiinteistöveroa, lääkkeiden, julkisen liikenteen, liikunnan, kulttuurin ja kirjojen verotusta jopa niin paljon, että verottaja saa enemmän kuin kirjailija. Olette myös syyttänyt meitä himoverottamisesta. Kysynkin nyt, kuka täällä on himoverottaja. [Ben Zyskowicz: Pitäisi olla tyytyväisiä, kun hallitus kiristää veroja!]

Arvoisa valtiovarainministeri Purra, jos nämä luettelemanasi asiat eivät ole veronkorotuksia, niin kertokaa nyt ihmeessä meille, mitä ne sitten ovat. [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.07 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meidän hallituksemme tärkein veropoliittinen linjaus on se, että me emme nosta kokonaisveroastetta, ja kuten täällä eilen puhuttiin, tällä vaalikaudella se tulee laskemaan.

Mitä tulee sitten yksittäisiin veroratkaisuihin, niin kyllä, osa hallituksen toimista nostaa veroja ja osa laskee. Esimerkiksi mainitsemanne varainsiirtoverohan laskee kokonaisuudessaan, [Välihuutoja vasemmalta] eli se tarkoittaa sitä, että se on veronmaksajille lopulta kustannus. [Välihuuto sosiaalidemokraattien ryhmästä] Meidän kokonaisuus tässä veropoliitikassa on hyvinkin maltillinen. Sen sijaan teidän vaihtoehtobudjettinne eivät anna kuin yhden tulkinnan: sen, että te olette himoverottajia. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei pidä paikkaansa! — Oikealta: Juuri näin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

16.08 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä valtiovarainministeri Purra, siitä te ette pääse yli eikä ympäri — aivan niin kuin edustaja Malm tässä alussa kuvasi — että suurimmat veronkevennykset teidän hallituksenne tekee heille, jotka tienaa 14 000 euroa kuukaudessa. Heille pari tonnia puhtaana käteen. Ja niin kuin täällä edustaja Malm kysyi, olisiko kuitenkin nyt aika antaa mieluummin sille opettajalle tai keittäjälle tai hitsaajalle tai vaikka sille rajavartijalle, joka nyt vartioi sitä valtakunnan rajaa kuin sinne ministerin tuloluokkaan. [Välihuutoja oikealta — Ben Zyskowicz: Mutta kun heillekin annetaan!]

Sosiaalidemokraattien vaihtoehdossa pieni- ja keskituloisten palkansaajien ja eläkeläisten verotus kevenee enemmän kuin hallituksen vaihtoehdossa. Siitähän tässä on kysymys: kenelle annetaan, keneltä otetaan. Te kiristätte veroja, jotka osuvat enemmän pienempituloisiin, [Oikealta: Ei pidä paikkaansa!] ja kun katson tätä teidän omaa kalvoa, niin kyllähän täältä näkyy, että eniten te kevennätte suurituloisten verotusta. [Ari Koposen välihuuto] Onko tämä oikein, kyllä vai ei?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.09 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomessa on mahdollottoman tiukka progressio. Se tarkoittaa sitä, että mitä suuremmat tulot, sitä enemmän maksetaan veroja. Jos katsotaan niitä ylimpiä tulodesiilejä, niin näistä tuleva verotuotto on erittäin merkittävä osuus siitä koko verotuotosta, ja juuri näillä rahoilla kustannetaan sosiaaliturvaa, tulonsiirtoja, sotea [Suna Kymäläinen: Tehän kevennätte!] ja kaikkea muuta. Tästä te ette pääse yli. Lisäksi Suomen kokonaisveroaste kansainvälisesti arvioiden on erittäin korkea.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Oma mielipiteeni on, että siitä huolimatta tämä ei ole hirvittävän tehokas järjestelmä. Samaan aikaan meillä on valtavia ongelmia siellä sotien puolella, kouluissa ja niin edelleen. Selvästi veronmaksajan rahat eivät jotenkin mene sinne, mihin niiden pitäisi mennä. Me emme näe siihen ratkaisuksi sitä, [Välihuutoja] että meidän pitäisi progressiota edelleen kiristää ja lisätä sellaista verotusta, joka heikentää taloudellista toimeliaisuutta, joka heikentää työllisyyden ja yrittämisen kannustimia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

16.10 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouden taivaalla on nyt poikkeuksellisen synkkiä pilviä. Hallituksella on kunnianhimoinen tavoite taittaa valtion velkaantumisen. Tavoite on hyvä, ja me kaikki varmasti toivoisimme, että se onnistuisi. [Juho Eerola: Tähän asti on!]

Nyt kuitenkin kun olemme julkisen talouden suunnitelman yhteydessä kuulleet asiantuntijoita, niin kaikki ennusteet lähtevät siitä, että yksikään hallituksen talouspoliittinen tavoite ei ole toteutumassa. Siksi haluaisin kysyä valtiovarainministeri Purralta, miten arvioitte tässä tilanteessa hallituksen nyt ollessa aivan alkutaipaleella, tulevatko nämä teidän tavoitteenne toteutumaan? Ja jos eivät tule, niin mitä te aiotte tehdä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.11 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja nostaa erittäin tärkeän asian esille. Kyllä, koko ajan talouden luvut näyttävät heikommilta. Me olemme menossa taantumaan, ja se todennäköisesti on syvempi ja pitkäkestoisempi kuin on vielä hetki sitten arvioitu. [Mika Lintilä: Se ei yllättänyt ketään!] Valtiovarainministeriön uusi talouden kokonaisennuste tulee juuri ennen joulua, ja me tarkastelemme sitä hyvin tarkasti, ja tähän me suhteutamme meidän tavoitteitamme.

Hallitusohjelmassa on kuvattu kuuden miljardin euron sopeutus vuoden 27 tasossa, siellä puhutaan maksimissaan yhden prosentin alijäämätavoitteesta suhteessa bruttokansantuotteeseen. Mikäli näyttää siltä, että me emme näihin tavoitteisiin pääse, me olemme valmiita tekemään lisätoimenpiteitä kuten hallitusohjelmassa kirjataan, [Suna Kymäläisen välihuuto] ja siitäkin syystä olen asettanut ministeriössä asiantuntijaryhmän valmistelemaan jo näitä toimia, joista on myöhemmin tarkoitus poliittisesti päättää. [Mika Lintilä: Niin leikkauksia, ei kasvua!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

16.12 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeudenmukaisuus on varmasti se avainsana, ja jokainen voi sitten miettiä, kuinka oikeudenmukaista ja reilua on korottaa työmatkoja ajavien, ensiasunnon ostajien, kirjojen, lääkkeiden, verotusta. Ja hallitus ei pääse tästä yli eikä ympäri, ministeri Purra, että näiden verotusta te nostatte ja samaan aikaan te kevennätte suurituloisten, 14 000 kuukaudessa ansaitsevien verotusta kaikkein eniten, eli teidän itsenne tuloluokan verotusta. [Juho Eerola: Varaa ostaa enemmän niitä kirjoja!]

SDP:n vaihtoehdossa pieni- ja keskituloisten palkansaajien ja eläkkeensaajien verotus on matalampaa kuin hallituksen vaihtoehdossa. [Juho Eerola: SDP:n vaihtoehto ei toteutu-

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

nut viime kaudella!] Kysyn, että 1) kelpaako tämä, ja 2) kysyn myös vastausta tähän alku-peräiseen kysymykseen: kumpi ansaitsee enemmän veronkevennyksiä, ministeritason tulo-luokka — te, ministerit — vai sitten se hitsaaja, rajavartija, opettaja, sairaanhoitaja, kau-pan myyjä? Kumpi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.13 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhe-mies! Minä ja tämä hallitus alentaissimme veroja vielä huomattavasti enemmän, mikäli tämä julkisen talouden tila siihen sallisi. [Kimmo Kiljunen: Keneltä? Itseltänne vai?]

Veropolitiikka on kokonaisuus, ja kuten eilen jo sanoin teidän puolueen puheenjohtajal-le täällä salissa, kyllä meille kelpaisi erityisesti sen keskituloisen palkansaajan verotuksen alentaminen vielä enemmän kuin me tällä hetkellä teemme, mutta tämä julkisen talouden tila ei valitettavasti anna sille mahdollisuuksia. Meidän veropolitiikkamme kokonaisuus on hyvin maltillinen. Se pysyy suurin piirtein siinä tasaisessa rivissä, ei ole sen enempää mer-kittäviä laskuja kuin nousujakaan. Se, että kokonaisveroaste tulee siirtymään alaspäin, joh-tuu pääasiassa muista kuin hallituksen aktiivisista toimenpiteistä. [Suna Kymäläinen: Ei vastattu kysymykseen!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

16.14 Ville Valkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksikään maa ei ole vaurastunut verottamalla. [Välihuutoja vasemmalta — Li Anderssonin välihuuto] Teil-le ei mikään verotaso riitä, hyvä SDP ja vasemmisto-oppositio. Hallitus keventää aivan jo-kaisen, aivan jokaisen palkansaajan verotusta. Totta kai, jos tulot ovat suuremmat, niin ab-soluuttinen summa on suurempi, [Välihuutoja vasemmalta] mutta tämä henkilö, jota täällä parhaatte ja joka maksaa yli 86 000 euroa vuodessa veroja, maksaa siis puolet ansiotulois-taan veroja — sekään ei teille riitä. Tämä hallitus on työn linjalla ja arvostaa aivan kaik-kien tulotasojen työntekijöiden työtä, [Vasemmalta: Ai pienituloisen ei ole työlinjalla?] koska Suomi tarvitsee työtä.

Tarvitsemme verokiristysten sijaan ennen kaikkea talouskasvua, ja kysyisin elinkei-noministeriltä, minkälaisilla toimenpiteillä ja miltä toimialoilta näette, että Suomen tuleva talouskasvu löytyy, [Puhemies koputtaa] koska sitä kautta meille tulee mahdollisuuksia mahdollisesti jopa keventää verotusta tulevaisuudessa enemmän. — Kiitos. [Kimmo Kil-junen: Vaikea kysymys! — Vasemmalta: Pahan laitto!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.15 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhe-mies! Ei ole tokikaan poliitikkojen tehtävä valita niitä toimialoja, jotka tulevaisuuden kas-vua luovat, mutta esimerkiksi tänään vierailin Slushissa, aivan loistavassa startup-tapahtu-massa, joka on itse asiassa globaalistikin hyvin tunnettu. Minä olen ollut suorastaan aika yllättynyt siitä, että kun tapaan ulkomaisia kollegoitani, niin usein nousee esille, että niin, teillä Suomessahan on se Slush, ja itse asiassa mekin olemme tulossa sinne.

Tämä kuvastaa sitä, että samaan aikaan, kun tämä hallitus tietysti joutuu kohtaamaan sen valtavan julkisen talouden paineen, joka pakottaa meidät tekemään myöskin sopeutustoi-

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

menpiteitä, niin samaan aikaan tässä yhteiskunnassa on myöskin valtava määrä sellaisia positiivisia uusia alkuja, jotka voivat luoda sitä tulevaisuuden talouskasvua. Mutta se edellyttää tietysti sitä, että me myöskin pidämme huolen siitä, että Suomi on kiinnostava investointiympäristö, että Suomi on verotuksellisesti kannustava työskentely-ympäristö kaikissa tuloluokissa. Tämän eteen teemme paljon töitä, jotta tulevaisuudessa meillä on kasvua, myöskin jaettavaa verotuloa, eikä pelkästään alituista kurjuutta ja SDP:n loputtomia veronkorotusvaatimuksia. [Välihuutoja vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.17 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Purra, olen kiinnittänyt huomiota siihen, että silloin kun puhutaan siitä, että aiotte ryhtyä verottamaan ensiasunnon ostajia, kun haluatte kiristää kiinteistöverotusta, kun haluatte nostaa lääkkeiden verotusta, bussilippujen verotusta, tai kun haluatte verottaa enemmän työmatkailua, niin silloin teille nämä summat ovat niin isoja, että missään tapauksessa niitä ei saa perua. Mutta sitten kun sama summa, jolla te kiristätte työmatkailun verotusta, onkin suurituloisille kevennys, niin se onkin niin pieni summa, että siihen ei pidä kenenkään kiinnittää mitään huomiota.

Te täällä pontevasti puhutte veronkorotuksia vastaan, mutta teidän olette laittaneet omat virkamiehenne valmistelemaan sopeutustoimien yhteydessä lisää veronkorotuksia. Ministeri Purra, oletteko tästä keskustellut pääministerin kanssa, ja onko koko hallitus sen linjan takana, että suunnittelette ensi kevääälle lisää veronkiristyksiä aiempien päälle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.18 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksella on käytössään kaikki keinot, joista verotukselliset ratkaisut ovat yksi. [Antti Lindtman: Onko hallitus sen takana?] Näitä tällä hetkellä valmistellaan virkamiestasolla, ja totta kai poliittiset päätökset tehdään myöhemmin.

Me olemme aiemmin yhdessä päättäneet, että viimeistään puoliväliriihessä on välttämättöntä tarkastella tätä asiaa, mutta kuten tälläkin hetkellä nähdään näistä talouden luvuista ja toisaalta esimerkiksi kuntatalouteen liittyvistä uusista kupruista, niin todennäköisesti tämä tilanne on selvästi aiemmin eli jo ensi keväänä. Ja myös hallitusohjelmassa on selvä kirjaus siitä, että mikäli näyttää siltä, että hallitus ei tule pääsemään tähän julkisen talouden vahvistamistavoitteeseensa, niin se on valmis tekemään uusia toimia. Tämä löytyy hallitusohjelmasta, ja totta kai me kaikki seisomme sen takana. [Antti Lindtman: No hyvä, selvä, kookoomus on sen takana!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

16.19 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeistohallitus onnistuu tekemään budjetin, joka esimerkiksi lisää velkaantumista, lisää köyhyyttä, lisää toimeentulotuen saajien määrää [Petri Huru: Kiitos teidän!] ja heikentää terveys- ja hoivapalveluita — aikamoinen saavutus. [Juho Eerola: Se oli se perintövero, mikä me teiltä saatiin!]

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Me osoitimme meidän — vasemmiston — vaihtoehdossa, miten pieni- ja keskituloisille jäisi enemmän käteen, miten valtio velkaantuisi vähemmän, miten työllisyys paranisi, [Juho Eerola: Toteutettiinko sitä viime kaudella?] kun rakennusalan ei annettaisi romahtaa, miten sairaista, vanhuksista, lapsista ja nuorista pidettäisiin parempaa huolta. Missä se on se iso ero? Se iso ero on siinä, että me emme haluaisi antaa veronalennuksia rikkaimmille ja yrityksille — esimerkiksi 700 miljoonaa, valtavaa summaa, joka nyt tulee tämän hyvän työllisyyden kautta, minkä te päätitte antaa kokonaan yrityksille.

Kysynkin ministeri Purralta: Miksi te ette noudata teidän omien asiantuntijoidenne näkemyksiä, esityksiä siitä, miten esimerkiksi osinkovero korjattaisiin, jotta se olisi kestävä myös vertailussa muiden valtioiden välillä? Miksi te ette noudata teidän ministeriöiden ja muiden asiantuntijoiden näkemyksiä, [Puhemies koputtaa] vaan miksi te tarkoituksella teette veronalennuksia velaksi suurituloisille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.20 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja käsitteli sitä, mikä on suurin ero hallituksen budjetin ja teidän vaihtoehtobudjetin välillä. Sanoisinko, että se on se, [Oikealta: Toteuttamiskelpoisuus!] että me teemme nettosäästöjä ensi vuonnakin sen 800 miljoonaa ja te lisäsitte niitä menoja, useita miljardejako se oli, [Oikealta: Kyllä! — Ohhoh! — Loputon kassa!] ja samaan aikaan himoverotitte myös useita miljardeja. [Eduskunnasta: Vastaisitteko kysymykseen!] — Te käsittelette tätä, joten vastaan siihen.

Mitä tulee sitten listaamattomien yhtiöiden osinkoihin, niin kyllä, valtiovarainministeri on myös tätä verotuksen mahdollisuutta ja kokonaisuutta käsitellyt, kuten kaikkia muitakin. Aivan kuten aiempinakin hallituskausina, poliittiset päätökset tehdään virkamiestyön pohjalta. Aivan samalla tavalla Marinin hallituksessa valittiin sieltä virkamiesten tekemistä ehdotuksista ne, jotka teille sopivat. [Jussi Saramo: No miksi?] Toki tällä kertaa valtiovarainministeriön luvut, laskelmat, tavoitteet, työllisyysvaikutukset ovat olleet tässä hallituksessa hyvin tarkasti luettavana, [Mika Lintilä: On ollut ennenkin!] ja myös ohjanneet meidän hallitusneuvotteluitamme.

Mutta siinä olen aivan samaa mieltä, [Puhemies koputtaa] että tässä verotuksen kokonaisuudessa pitää ehdottomasti ottaa huomioon ansiotuloverotus, pääomaverotus ja sitten näitä osinkojen verotuksia. Se on aika iso kokonaisuus. [Puhemies koputtaa] Ansiotuloverotus on joka tapauksessa liian kireä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

16.21 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, kunnioitettu puhemies! Hallitus omilla toimillaan kasvattaa ihmisten ostovoimaa, pieni- ja keskituloisten osalta 500 miljoonaa kauden aikana. Nyt eduskunnan käsittelyssä on polttonesteitten hinnanalennus neljän sentin osalta ja jakeluvetoilaki. [Suna Kymäläinen: Eikös sen pitänyt puolittua? — Lotta Hamari: Eikö tulekaan euron bensaa?] Tämän osalta 900 miljoonaa tulee ostovoimaa lisää suhteessa siihen, jos ei niitä tehtäisi. Työttömyysvakuutusmaksun alennus tulee myöskin.

Mutta oikeastaan sen haluaisin sanoa, että se, mihinkä täällä salissa pitäisi enemmän kiinnittää huomiota, on että miten me saadaan yhteiskuntaan lisää investointeja ja tuotta-

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

vuotta, koska siitä tuottavuuden kasvustahan meillä on vaje. Nyt aika vapaasti haluaisin kysyä valtioneuvoston jäseniltä, onko jollain teidän omalla hallinnonalalla tulossa sellaisia keskeisiä asioita, mitkä poistavat säädöksiä, poistavat kasvun esteitä ja lisäävät sitä kautta uusien teknologioitten käyttöönottoa ja kasvattavat yhteiskunnan tuottavuutta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.23 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luulen, että hallitusohjelman pohjalta monikin valtioneuvoston jäsen voi tähän vastata, [Perussuomalaisten ryhmästä: Kaikki suunnilleen!] mutta omalta osaltani totean, että erityisesti investointien luvituksen puolella hallitusohjelma tähtää noin kymmenkuntaan uudistukseen, jotka on organisoitu pääosin ympäristöministeriön johtovastuulla, mutta myöskin työ- ja elinkeinoministeriössä useita hankkeita viedään eteenpäin. Tavoite on se, että Suomessa pystyisi nopeammin ja kannattavammin luomaan työpaikkoja, puhdasta kasvua, energiamurrosta, ja organisoimme lupa- ja valvontaviranomaiset uudelleen valtakunnallisesti johdettuun tulosvastuulliseen toimintoon ja teemme lukuisia muutoksia luvitusta ohjaaviin lakeihin, jotta muutoksenhakua olisi vähemmän päällekkäisinä, peräkkäisinä kertoina ja jotta myös säännöt olisivat selvemmat ja luotettavammat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

16.24 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Purra, te totesitte tuossa juuri, että ansiotuloverotus on liian kireää. On hyvin erikoista, että hallitus rajaa julkisen talouden tasapainottamisen ulkopuolelle ylimmät tuloluokat, jotka saavat kaiken huipuksi suoraan ja välillisesti veroetuja. Tilanne on se, että sopeutuksen maksavat tässä yhteiskunnassa nyt kokonaisuudessaan pienen- ja keskituloiset.

SDP:n vaihtoehdossa pienen- ja keskituloisille palkansaajille jää verojen jälkeen enemmän käteen kuin hallituksen mallissa. Tämä johtuu siitä, että me toteuttaisimme tuloverotuksen indeksitarkistukset täysimääräisinä. SDP siis verottaa palkansaajia teitä vähemmän. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kuunnelkaa nyt!]

Ministeri Purra, miten te perustelette pienen- ja keskituloisille hyväosaisia suosivan verolinjanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.25 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen mielestäni tällä kyselytunnillakin jo vastannut tähän kysymykseen ja lukuisia kertoja aikaisemmin. Hallituksen veropoliittinen linja on varsin maltillinen. Siellä ei voida tehdä hirvittävän paljon enempää veronalennuksia johtuen tästä julkisen talouden tilasta. Me varmasti alentaissimme erityisesti keskituloisen palkansaajan verotusta, joka on Suomessa hyvin kireää, mikäli se olisi enemmän mahdollista.

Mutta sen sijaan, että te viittaatte jatkuvasti tähän kaikkein suurituloisimmille kohdistuvaan veronalennukseen, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Faktaan!] minä edelleen huomautan, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Faktoista viis!] että tämän solidaarisuusveron alarajan noston kustannus on noin 60 miljoonaa euroa [Sosiaalidemokraattien ryhmästä:

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Se on pieni?] ja hyvin todennäköisesti työtä lisäämällä, ylipäättänsä ahkeruutta lisäämällä, työtunteja lisäämällä, se tulee itse rahoittamaan itsensä.

Kun me katsotaan sitten muuhun ansiotuloverotukseen liittyviä alennuksia, puhumattaan vaikkapa polttoaineverotuksesta — ensi vuonna 168 miljoonaa — tai monesta muusta verolajista, niin puhumme [Puhemies koputtaa] aivan erilaisista summista. Ymmärrän, että tämä on teille symbolisesti hyvin tärkeä, mutta ehkä teidän pitäisi tarkastella myös näitä numeroita. [Välihuutoja vasemmalta — Perussuomalaisten ryhmästä: Jos ei ymmärrä numeroita! — Menikö jakeluun vihdoin?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.26 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ministeri Purra, te ette pääse siitä yli eikä ympäri, että SDP esittää pieni- ja keskituloiselle palkansaajalle ja eläkkeensaajalle keveämpää verotusta kuin hallitus, [Välihuutoja — Juho Eerola: Miksei esittänyt viime kaudella?] siis vähemmän veroja kuin hallitus, ja samaan aikaan te esitätte näille samoille ihmisille suurempaa verotusta esimerkiksi työmatkoissa, kirjoissa tai lääkkeistä — siis enemmän veroja. SDP esittää palkansaajalle vähemmän veroja. Te olette esittänyt, että ensi keväänä te tulette esittämään lisää sopeutustoimia ja uusia veronkiristyskiä.

Haluaisin uudistaa sen kysymyksen, onko tämä koko hallituksen linja, että verotusta tulaa kiristämään, ja haluaisin kysyä, löytyisikö nyt sitten se keino, jolla myös nämä hyvä-tuloiset saataisiin mukaan näihin julkisen talouden tasapainotustalkoisiin. Teidän esityksessänne pieni- ja keskituloinen saa vähemmän kuin SDP:n vaihtoehdossa, mutta suurituloinen, ministerin tuloluokassa oleva, saa 2 000 euroa vuodessa enemmän käteen.

Nyt minä haluaisin kysyä teiltä, ministeri Purra: kumman verotusta on teidän mielestänne tärkeämpi alentaa, pieni- ja keskituloisen palkansaajan [Puhemies koputtaa] ja eläkkeensaajan verotusta vai ministerin tuloluokassa olevan verotusta? [Välihuutoja oikealta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.27 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teidän vaihtoehtobudjetissanne lisätään verotusta yli 800 miljoonaa. [Jussi Saramo: Vastaa kysymykseen!] Tämä on tosiasia. Sen sijaan meidän budjetissamme ja meidän hallitusohjelmassamme ei nosteta kokonaisveroastetta. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei pysy vastaamaan!] Meidän verotoimistamme osa kiristää, kyllä, me esimerkiksi alvissa nostamme tämän kymppikannan 14:ään, joka aiheuttaa sen, että esimerkiksi lääkkeissä tämän veron osuus kasvaa. Vastaavasti me teemme veronalennuksia. [Pia Viitanen: Olueen!] — Olueen teemme sen 25 miljoonaa. [Välihuutoja]

On totta kai, kuten äsken jo vastasin, symbolisesti ymmärrettävää, että te tartutte näihin. Se on teille täysin oikeutettua, te olette oppositiossa. [Krista Kiuru: Oluen veroaleen on kyllä rahaa!] Mutta katsokaa tätä kokonaisuutta. Te myös peruuttaisitte meidän kaikki työ-elämä- ja sosiaaliturvauudistukset, te ette ole toimittaneet teidän vaikutusarvioita, jotka jäävät hyvin kauas hallituksen saavuttamista työllisyystoimista, [Puhemies koputtaa] työpaikkojen lisääntymisestä. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei tule vastausta!] Yksinkertaisesti tämä teidän ilmapallonne ei pysy pystyssä.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Lisäksi kyselytunti on muuttunut tällaiseksi papukaijatoiminnaksi, [Puhemies koputtaa] kun te esitätte saman kysymyksen lukuisia kertoja. [Kimmo Kiljunen: Kun te ette vastaa! — Hälinää]

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt minuutti on kulunut. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

16.29 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se täytyy todeta, että niille ihmisille, joita nämä päätökset koskevat, ne eivät ole symbolisia. Sille henkilölle, jonka lääkkeiden hinta esimerkiksi kasvaa päätöstenne myötä, kyse ei ole symboliikasta vaan aivan todellisesta elämästä.

Te sanoitte, että hallitus on päättänyt olla nostamatta kokonaisveroastetta. Tämän voimme lukea hallitusohjelmasta, mutta sellaista linjausta en ole löytänyt, että kokonaisveroastetta olisi pakko niin dramaattisesti laskea. Näinhän kuitenkin tapahtuu, puhumme miljardeista, ja kun moni suomalainen miettii, miksi tämä velkaantuminen jatkuu entistä kovempaa, vaikka tämän hallituksen piti lopettaa velaksi eläminen, niin tässä on siihen selkeys.

Työn verotustahan olisi mahdollista keventää myös taloudellisesti vastuullisella tavalla. Vihreiden vaihtoehdossa kevennetään ansiotuloerotusta noin 200 miljoonaa euroa enemmän kuin hallitus keventää, [Juho Eerola: Ja eläkeläisten verotusta kovennetaan!] kohdistuen pieni- ja keskituloisille, ja vastaavasti sitten ympäristöhaittoja verotetaan ankarammin. Ymmärrän hyvin, että kaikista esityksistämme ette ole samaa mieltä eikä tarvitsekaan olla, mutta nostan yhden esimerkin. Eikö olisi, ministeri Purra, parempi verottaa esimerkiksi kaivosyhtiöitä hiukan ankarammin [Puhemies koputtaa] kuin näitä pienituloisia lapsiperheitä? [Juho Eerola: Ja satamia olisitte verottanut!] Voisitteko harkita kaivosveron korottamista reippaasti kohti meidän verrokkimaidemme tasoa jossain vaiheessa tätä hallituskautta, mieluiten tietysti mahdollisimman pian?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.30 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys alkoi näillä lääkkeiden hinnannousuilla. Kyllä, kun arvonlisäveroa nostetaan, niin se vaikuttaa sinne lääkkeen hintoihin joitakin senttejä. Ei puhuta hirvittävän suurista summista, mutta ymmärrän, että nekin voivat olla joillekin hyvin suuria rahoja. [Krista Kiuru: Yhteisvaikutuksista viis!] Mutta vastaavasti esimerkiksi lääkekattoa me maltillisimme teidän hallituksenne toimien pohjalta, eli täällä tullaan vastaan siinä, että tämä arvonlisävero lääkkeiden osalta hieman nousee.

No, sitten viittasitte tähän kokonaisveroasteen laskuun, ja kuten jo aiemmassa vastauksessani korostin, se ei johdu hallituksen toimista ensisijaisesti vaan siitä, että esimerkiksi fossiilisista polttoaineista yhteiskunnan sähköistyessä saatava verotuotto laskee. [Suna Kymäläisen välihuuto] Ja tästä päästään siihen, että kyllä, liikenteeseenkin varmasti tarvitaan verouudistuksia ja niissäkin tämä hallitus etenee.

Mitä tulee kaivosveroon, ylipäättänsä kaivoksiin, siihen, että tässä maassa voitaisiin myös hyötyä tästä toiminnasta [Puhemies koputtaa] ja niistä jäisi verotuloja kuntiin, niin hallitusohjelmasta löytyy hyviä kirjauksia. [Mauri Peltokangas: Juuri näin, kannattaisi lukea se hallitusohjelma!]

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja tähän aihepiiriin liittyen viimeinen kysymys, edustaja Malm, olkaa hyvä.

16.31 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tässä nyt niin taisi käydä, että vaikka te pontevasti tässä hallituksen linjaa puolustatte, niin siitä huolimatta me emme ole täällä saaneet vastausta siihen alkuperäiseen kysymykseen, [Välihuutoja] siihen, että onko oikein, että poliisin, opettajan ja vartijan veronkevennykset ovat noin 20 euroa kuukaudessa ja ministerin tuloluokassa ne veronkevennykset ovat 2 000 euroa vuodessa. [Juho Eerola: Toinen oli vuosi ja toinen kuukausi!] Tätä me alun perin kysyimme, ja tähän te ette pystyneet tämän puolen tunnin aikana vastaamaan.

Sen lisäksi tässä kyllä selvisi, että näiden veronkorotusten lisäksi, jotka alussa luettelin, te sanoitte, että veronkorotuksia on tulossa vielä lisää. Elikkä kyllä tämä teidän verolinjanne nyt kaipaa hiukan tarkastelua.

Mutta voisitteko te, valtiovarainministeri Purra, nyt vastata alkuperäiseen kysymykseen: onko teistä oikein, että ministerin tuloluokka [Puhemies koputtaa] saa suuret veronkevennykset samaan aikaan, kun opettajilla se jää vain kahteenkymmppiin? [Perussuomalaisten ryhmästä: Maksaa myös aika paljon suuremmat verot! — Petri Huru: Oliko se kympejä kuukaudessa vai vuodessa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.33 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistaakseni peruskoulun kuudennella luokalla käydään läpi prosenttilaskua. [Naurua] Mikäli prosentti otetaan tietyistä summasta ja se summa kasvaa, niin kyllä, tapahtuu tällä tavalla. [Välihuutoja vasemmalta] Mutta jos te vertaatte veroprosentteja siellä paremmin tienaaavissa ja niissä alemmin tienaaavissa, niin te ehkä hahmotatte tämän logiikan itsekin.

Totta kai jos me eläisimme sellaisessa mikä-mikä-maassa, jossa esimerkiksi ministeri voisi päättää erilaisista palkoista ja kaikki voisivat vaikka tienata saman verran, niin kyllä sellaisessa maailmassa [Juho Eerola: Sosialistisissa maissa!] toivoisin ehdottomasti, että esimerkiksi poliisi tienaisi vähintään yhtä paljon kuin Björn Wahlroos. [Perussuomalaisten ryhmästä: Erinomainen vastaus — Se lähenteli täydellisyyttä! — Antti Lindtman: Te ette tiedä, mitä olette päättäneet!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys itärajan sulkemisesta (Petri Honkonen kesk)

Suullinen kysymys SKT 69/2023 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys, edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.34 **Petri Honkonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Talvisodan syttymisestä tulee tänään kuluneeksi 84 vuotta. Me nykysukupolvet emme osaa kuvitellakaan, mitkä suoma-

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

laisten tunnot olivat tuona päivänä 84 vuotta sitten. Talvisodan henki oli aivan keskeinen tekijä siinä, että Suomi selvisi talvisodasta ja noista koettelemuksista ja me saamme edelleen edellisten sukupolvien ansiosta nauttia rauhasta ja hyvinvoinnista, vaikka maailman-aika onkin yhä epävarmempi. [Ben Zyskowicz: Oikein!]

Arvoisa puhemies! Tilanne Suomen rajoilla on vakava, ja kiitän hallitusta välttämättömistä rajapäätöksistä. Talvisodan henkeä tarvitaan poliittisen kentän ja koko yhteiskunnan läpi, kun Suomi kohtaa poikkeuksellisia tilanteita ja turvallisuusympäristömme on muuttunut. Raja arvaamattoman naapurin ja Suomen välillä on nyt suljettu kahdeksi viikoksi.

Kysynkin: miten hallitus on valmistautunut, kun kahden viikon kuluttua tulee jälleen ajankohtaiseksi arvioida uudelleen itärajan sulkua, [Puhemies koputtaa] ja mitä toimia hallitus tällä välin tekee tuohon tilanteeseen valmistautumiseksi? [Puhemies koputtaa — Timo Heinonen: Olipas rakentava puheenvuoro oppositiosta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sisäministeri Rantanen, olkaa hyvä.

16.35 Sisäministeri Mari Rantanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean ensin tähän alkuun, että on todella näin, että Suomen ja Venäjän välinen raja ei ole sulkeutunut moneen kymmeneen vuoteen ja nyt se sulkeutui. Olen kiitollinen siitä, että myös oppositio tukee meitä tässä tilanteessa, jossa pyrimme suojaamaan suomalaisten turvallisuutta, kansallista turvallisuutta, sekä isänmaatamme Venäjän viranomaisten toiminnalta ja operaatiolta.

On todella niin, että tämä päätös on voimassa kaksi viikkoa. Se johtuu siitä, että kun lakia säädettiin, niin perustuslakivaliokunta totesi, että rajan täyssulku on mahdollinen lyhytaikaisesti. Me seuraamme koko ajan tietenkin tilannetta, mitä tapahtuu. Viranomaisilla on silmät ja korvat auki, ja he pitävät hallituksen ajan tasalla siitä, mikä on tilanne. On luonnollista, että jos voimme, ryhdymme avaamaan — jos emme voi, pidämme kiinni.

Puhemies Jussi Halla-aho: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä. — Mikrofon.

16.36 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia sisäministerille vastauksesta.

Venäjä on todellakin alkanut häiritä Suomea monilla eri tavoilla, viimeisimpänä tällä välineellistetyllä maahantulolla. Tämän johdosta, kun emme voi tietää, mitä itänaapuri aikoo, on välttämätöntä saada myös uusia välineitä tällaisiin rajalla tapahtuviin tilanteisiin vastaamiseksi, ja sen takia mielestämme rajamenettelylaki on välttämätön työkalu. Tämän rajamenettelylain avulla turvapaikanhakijoiden hakemukset voitaisiin pikaisesti käsitellä rajalla tai rajan tuntumassa, ja jos ei turvapaikkaan ole oikeutettu, niin sitten voitaisiin ohjata Suomesta pois.

Sisäministeriössä on tietojemme mukaan vireillä useita hallitusohjelmanne mukaisia, maahanmuuttajien asemaa koskevia ja kiristäviä lakiesityksiä. Mielestämme ne tulisi nyt laittaa sivuun, telakalle, ja keskittää kaikki ministeriön valmisteluresurit tämän rajamenettelylain valmisteluun ja sen pikaiseen aikaansaamiseen ja myöskin hyödyntää kaikki EU-direktiivin sallima liikkumavara tiukkojen menettelyjen aikaansaamiseksi.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Laitatanko rajamenettelylain muiden esitysten edelle, ja koska voimme täällä eduskunnassa, hallintovaliokunnassa ja muualla, odottaa tätä esitystä käsiteltäväksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

16.38 Sisäministeri Mari Rantanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia kysymyksestä. On todella niin, että tämä rajamenettelylainsäädännön esitys oli täällä eduskunnassa jo viime hallituskaudella. Valitettavasti se oli tuolloin puutteellinen, se ei käyttänyt direktiivien kaikkia liikkumavaraa, ja käytännössä katsoen, mikäli olisimme sen hyväksyneet ja ehtineet täällä tehdä, niin se olisi tarkoittanut vain sitä, että meillä olisi ollut turvapaikkamenettely, jota olisi kutsuttu rajamenettelyksi. Siinä ei olisi ollut mitään muuta eroa kuin tämä neljä viikkoa. Mutta nyt tämä uusi esitys, joka meillä todella on siis ollut vireillä jo jonkin aikaa, [Keskustan ryhmästä: Koska se tulee?] käyttää koko direktiivien liikkumavaran, ja nimenomaan tarkoitus on tehdä siitä nyt tiukka.

Olen tätä asiaa jo ajat sitten kiirehtinyt ministeriössä ja nimenomaan niin, että tämä esitys saataisiin mahdollisimman pian eduskuntaan. [Keskustan ryhmästä: Koska se tulee? — Petri Huru: Toivottavasti nopeammin kuin teidän viime kaudella!] Tietojeni mukaan pykälät saataisiin valmiiksi jo tässä ennen joulua, [Puhemies koputtaa] ja päästäisiin sitä kautta lausuntokierrokselle ja nopeasti tänne eduskuntaan. Eli nopeatettu on, ja työtä tehdään. [Krista Kiuru: Sosiaaliturvaleikkaukset ehdittiin kyllä kiireellä tuomaan mutta tuota ei!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

16.39 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen ja suomalaisten turvallisuuden takaaminen on jokaisen päättäjän yksi keskeisimpiä tehtäviä. Venäjä toimii häikäilemättömästi yrittäen horjuttaa Suomea ja käyttää ihmisiä hyväkseen. Siksi on tärkeää, että lähetämme täältä selvän viestin: emme hyväksy minkäänlaista ihmisten hyväksikäyttöä, ja torjumme kaikenlaiset yritykset horjuttaa Suomen rajaturvallisuutta. Hallitus on toiminut tässä tilanteessa ja tehnyt viranomaisten tilannekuvan ja suosituksen pohjalta tarvittavia päätöksiä. Onneksi myös viime kaudella tehtiin eduskunnassa yksimielisesti tarvittavat päätökset, jotka nyt ovat tässä tilanteessa käytössä.

Arvoisa sisäministeri, Suomi on lähestynyt myös eurooppalaista rajaturvallisuusvirastoa, Frontexia, ja sieltä tulee asiantuntijatukea Suomelle. Kysynkin ministeriltä: mihin tilanteeseen tämä apu nyt Suomessa tulee?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

16.40 Sisäministeri Mari Rantanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juurikin näin, olemme saaneet Frontexilta apua, jonka Rajavartiolaitos on katsonut tässä kohtaa tarpeelliseksi. Rajavartiolaitos itse katsoo ne paikat, joissa nämä virkamiehet ovat parhaiten hyödyksi meidän rajaturvallisuudelle. Ymmärrykseni mukaan heitä voidaan käyttää myös partiointiin ja valvontaan. Mutta tämän olen jättänyt Rajavartiolaitoksen tehtäväksi, että he itse arvioivat, missä näistä virkamiehistä on mahdollisimman paljon hyötyä ja missä he voivat esimerkiksi vapauttaa suomalaisia rajavartijoita sinne rajan pintaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saarikko, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

16.41 **Annika Saarikko kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä keskusta edelleen vahvasti haluaa hallituksen onnistuvan tässä vaativassa tehtävässä, viestittämissä rajan toiselle puolelle, että tänne on turha yrittää ja suomalaista yhteiskuntaa ei näilläkään vaikuttamispyrkimyksillä voi horjuttaa. Tämä hallitus, joka maassamme nyt on, on väistämättömästi elämässä ajassa, joka on kriisien aikaa, ja turvallisuuden aihepiiri korostuu. Olette aistineet tämän aivan oikein, ja paljon panoksia kohdistuu sekä Puolustusvoimille että turvallisuuteen. Se on oikein.

Mutta on kaksi näkökulmaa, joita haluan nostaa esiin, ja kohdistan kysymykseni valtiovarainministerille.

Ensinnäkin itärajan tilanne — historiallinen rajan sulkeminen ja merkittävästi muuttunut ja viilentynyt suhde Venäjään — tarkoittaa Itä-Suomeen isoa muutosta. Te ette huomioi tätä hallituksenne taloudellisissa valinnoissa.

Toinen näkökulma: Rajaviranomaiseen kohdistuvat resurssit, siis rajavartioston henkilökunta, [Puhemies koputtaa] ovat auttamattomasti vähenemässä teidän budjetinne valossa. Siksi tässä on kysymys myös euroista, vaikka itse päätöksiä tuemme. [Puhemies: Kysymys!] Miten vastaatte itäisen Suomen tulevaisuuteen ja rajavartioviranomaisten riittäviin resursseihin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.42 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten täällä pääministerikin on aiemmin jo sanonut, hallitus ehdottomasti seuraa tätä rajavartijatilannetta myös tältä resurssipuolelta. Mikäli tämä tilanne jatkuu — että esimerkiksi joudumme pitämään rajaa suljettuna, pitämään siellä miehitystä, ja ylipäättänsä tämä vaikea tilanne jatkuu, mikä on todennäköistä — niin se tarkoittaa myös kasvavia resurssitarpeita, ja hallitus varmasti tämän huomioi.

Kun katsotaan sitten Rajavartiolaitoksen kokonaisbudjettia ensi vuodelle ja koko kehyskaudelle, niin suurin osa näistä summistahan ja niiden alentumisista liittyy siihen, että on tehty paljon kertaluonteisia investointeja: teknistä valvontaa, raja-aitaa, valvontakoneita ja niin edelleen, [Annika Saarikko: Ei ole ainut syy!] joten se pudotus, mitä sieltä on löytynyt, liittyy hyvin pitkälle näihin investointeihin.

Mutta kyllä, kauden loppupuolella on nähtävissä myös se, että tällä tullaan vaikuttamaan tähän rajavartijoiden määrään. [Annika Saarikko: Kyllä, 150 henkilötyövuotta!] Uskon, että hallitus erityisesti tällaisessa tilanteessa... [Puhemies koputtaa] Me olemme turvallisuushakuinen hallitus, niin me osaamme tähän puuttua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kyllönen, olkaa hyvä.

16.44 **Merja Kyllönen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! 16 vuoden kokemuksella uskallan sanoa, että tässä talossa ei ole pitkään aikaan henkinen talvisodan henki. Ei ole henkinen rauha, ei ole henkinen luottamus eikä myöskään tahto yhteiseen tekemiseen monissakaan paikoissa, ja siitä, jos mistä, minä olen huolissani. Se lähtökohta, että kansakunta on vahva, lähtee siitä, että me osataan olla ihmisiä toinen toisillemme. [Krista Kiuru: Näin on, hyvin sanottu!] Me osataan käyttäytyä, ja me osataan antaa esimerkki meidän kansalaisille siitä, että me ollaan täällä fiksusti liikenteessä.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Mistä olen erityisen huolissani ollut viimeisenä viikkona, on se, ettei täältä lähde viestiä, joka antaa ymmärtää, että meidän korkeimmat oikeusoppineet tai meidän viranomaiset eivät olisi tilanteen tasalla. Meillä on äärimmäisen hyvät, osaavat viranomaiset, jotka tietävät, miten toimia vaikeissakin tilanteissa. Samoin myöskin meidän oikeusoppineet ovat tilanteen tasalla. Ja minä toivon, että tästä talosta ei lähde viestiä, että näin ei olisi. [Puhemies koputtaa]

Haluaisinkin kysyä puolustusministeri Häkkäselä: [Puhemies koputtaa] Miten me rakennamme tässä kansakunnassa luottamusta ja uskoa meidän viranomaisiin ja koko toimintaketjuun niin, [Puhemies koputtaa] että myöskin tämän kansakunnan resilienssi — ne voimavarat ja kyky vastata niihin isoihin haasteisiin, mitä maailma tuo — on vahva myöskin tulevaisuudessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Muistutan kaikkia edustajia minuutin aikarajasta. — Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

16.45 Puolustusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailma on vaarallinen ympärillämme, ja sen takia ehkä tämän päivän muistijälki 84 vuoden takaa — talvisodan alkamisen päivästä — on siinä mielessä hyvä, että vaikka demokratiaan kuuluu avoin mittelo kansanvallan nimissä, niin sitten tämmöisissä kansallisen turvallisuuden kohtalonkysymyksissä pitää säilyttää yhtenäisyys tässä salissa. Siitä kiitos tämän rajaturvallisuusasian osalta kaikille teille, jotka olette tukeneet tätä linjaa. Me tiedetään, että tämä ei ole vain rajaturvallisuuskysymys, vaan se voi olla paljon muutakin. Se voi olla ensi viikolla jotain muuta, pahimmassa tapauksessa tietysti sotilaallisia kysymyksiä, jotka tällä hetkellä eivät ole mitenkään ajankohtaisia meidän osalta. Eli sen takia tämä henki on pidettävä talossa, vaikka demokratiaan kuuluu avoin mittelo, ja nämä kaksi asiaa on pidettävä erillään myös.

Mitä tulee siihen, että yhteiskunnassa säilyy luottamus viranomaistoimintaan, lailliseen järjestykseen ja muuhun, niin kannan siitä huolta toki joka päivä. Mutta olen luottavainen siihen, että suomalaisessa yhteiskunnassa näiden instituutioiden toimintakyky ja luotettavuus ovat kaikilla kirkkaana mielessä. [Puhemies koputtaa] Naapurilla on nimenomaan juuri taipumus näitä asioita murtaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys puolustusteollisuudesta (Mika Poutala kd)

Suullinen kysymys SKT 70/2023 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Poutala, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.47 Mika Poutala kd: Arvoisa puhemies! Sen lisäksi, että Venäjä käyttää hybriditoimintaa meidän rajalla, naapurimaamme Venäjä jatkaa hyökkäystoiminta Ukrainassa. 328 000 venäläistä sotilasta on joko kuollut tai haavoittunut. Erilaista venäläisten sotaka-

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

lustoa autoista ja tykeistä alkaen aina sukellusveneisiin saakka on tuhottu ukrainalaisten toimesta noin 45 000 kappaletta. EU:n ja Naton piirissä on käyty aktiivisesti keskustelua puolustustarviketuotannon kasvattamisesta. Esimerkiksi Ukrainalle luvattiin ensi vuonna miljoona tykinammusta, sittemmin sanoja on vedetty takaisin.

Kysyn asianosaiselta ministeriltä: missä puolustustarviketuotannon suhteen mennään Suomessa ja Euroopassa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

16.48 Puolustusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eurooppa on, voisi ehkä sanoa, jopa sadan vuoden ajan nojannut aika paljon USA:n tukeen omaa turvallisuuttaan. Valitettavasti näkyy tässä Ukrainan sodan yhteydessä myös, että kylmän sodan jälkeen valtaosa Euroopan maista laski liian alas oman puolustuskyvyn ja sitä kautta myös puolustusteollisen tuotannon. Nyt sitä on ryhdytty tietysti reivaamaan ylöspäin asiaan kuuluvalla tavalla, puolustusbudjetteja nostetaan ja puolustusteollisuutta pyritään vauhdittamaan sille kuuluvalla tasolle kahdesta syystä: tukemaan Ukrainaa mutta myös tukemaan itse itseämme.

Tämä on, voisiko sanoa, äärimmäisen vakava kysymys. Eurooppa ei pysty puolustautumaan autoritäärisiä maita vastaan pelkästään juhlapuheilla tai diplomaattisella julistuksella, vaan me tarvitaan ihan aidosti vastavoimaa, ja sen takia puolustusteollisuuden ylös nostaminen on nyt avainkysymys. Suomi tekee oman osansa. Me ollaan jo nostettu meidän puolustusteollisuuden tuotantokykyä ja tuotantoa, ja jatkosuunnitelma on talven aikana tulossa voimaan. Euroopassa on hyvä askelmerkki, mutta vielä tarvitaan konkreettisia sopimuksia, tilauksia eteenpäin [Puhemies koputtaa] ja sitä kautta konkretiaa enemmän. Se on ihan selvä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen kysymys tähän aihepiiriin liittyen, edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

16.49 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turvallisuutta täytyy hoitaa yhdessä, ja mitä paremmin löydämme yhteisymmärrystä tässä salissa, sen parempi. Paljon on tehtykin viime vuosien aikana sillä saralla, ja paljon taitaa olla vielä tehtävänäkin.

Yksi asia, minkä viime vuonna laitoimme liikkeelle, oli raja-aita itärajalle nimenomaan torjumaan tällaisia laitonta maahantuloa. Se olisi paikallaan, jos se olisi siellä jo valmiina, mutta totta kai siinä oma aikansa kestää, ennen kuin se pystytään saadaan. Se ei varmaan juuri tähän tilanteeseen auta, mutta kun se suunnitelma on, että 200 kilometriä voisi olla valmiina vuonna 2026, niin se tietysti tuntuu vähän kaukaiselta tällä hetkellä.

Tätä hanketta olisi mielestäni syytä kiirehtiä, ja kysynkin, onko mahdollista, että tätä hanketta jollakin tavalla nopeutetaan, ja mitä hallitus aikoo tehdä tässä asiassa. [Ben Zyskiewicz: Vieläkö Mykkäselä nauretaan?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

16.50 Sisäministeri Mari Rantanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten edustaja tässä kuvaa, tällainen raja-aita olisi tässä tilanteessa erinomainen asia,

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

mutta kuten todettua, sitä ei nyt vielä ole. Toki meillä on mahdollisuus käyttää jo nyt tällaisia väliaikaisia rakennelmia silloin, kun niitä jossain kohtaa tarvitaan. Mutta on aivan selvää, että kun on jo kerran päätettykin, että tämä aita rakennetaan, niin aivan ilman muuta on niin, että se kannattaa tehdä niin pian kuin mahdollista. Ei meidän ole mitään syytä odottaa, että rakennetaan tänä vuonna tämän verran pätkeä ja 2025 tämän verran ja niin edespäin, eli tehdään sitä mukaa kuin vaan pystytään tekemään.

Olette aivan oikeassa siinä, että se on yksi aika keskeinen apu Rajavartiolaitokselle ja myöskin vapauttaa niitä henkilöitä muihin tehtäviin, kun se aita on siellä ikään kuin etulinjassa jo olemassa. Mutta nopeutetaan kyllä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys hallituksen ilmastotoimista (Krista Mikkonen vihr)

Suullinen kysymys SKT 71/2023 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys, edustaja Mikkonen, Krista, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.51 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Tästä vuodesta on tulossa mittaushistorian kuumiin. Tänään alkoi YK:n ilmastokokous Dubaissa, siellä vaaditaan valtioilta lisää ilmastotekoja. [Petri Huru: Lisää kustannuksia!] Vaan mitä tekee Orpon hallitus: se lisää päästöjä omilla päätöksillään. Suomen EU:lle antamat ilmastovelvoitteet sekä maankäyttö- että taakanjakosektorilla ovat karkaamassa. Hallituksen ilmastotavoitteet ovat osoittautumassa bluffiksi. [Mauri Peltokangas: Ne ovat järkevämpiä! — Perussuomalaisten ryhmästä: Kustannustehokkaita!]

Ilmaston kuumeneminen on myös talouskysymys. Sen korjaaminen tulee kalliimmaksi, ja siksikin on typerää vitkutella. [Juho Eerola: Eikö ole tarpeeksi lunta!] Suomi voi pian joutua ostamaan muilta EU-mailta maankäyttösektorin nieluyksiköitä ja taakanjakosektorin päästövähennysyksiköitä — siis maksaisimme muille maille heidän ilmastotyöstään. [Mauri Peltokangas: Sitä se on se vihreä keskitys!] Toinen vaihtoehto olisi tukea suomalaisia metsänomistajia, maataloja, kotitalouksia ja pk-yrityksiä päästöjen vähentämisessä ja nielujen kasvattamisessa. Näin me vihreät tekisimme.

Kysynkin valtiovarainministeri Purralta, eikö olisi paljon fiksumpaa tukea kotimaisia ilmastotoimia kuin maksaa niistä toisille maille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kysymys taitaa kuitenkin kuulua ministeri Mykkäsen tontille. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.53 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään alkavassa ilmastokokouksessa EU:n yhteinen tavoite on saavuttaa maailmanlaajuinen sitoumus irrottaa energiantuotanto fossiilisista, ja juuri sitä me Suomessa teemme. Tämä hallitus painottaa erityisesti teollisuuden ja energian puhdasta siirtymää puhtaaseen sähköön perustuen. Ilmastopaneelin valtiovarainvaliokunnan jaostolle anta-

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

man lausunnon perusteella näyttäisi olevan mahdollista pysyä mainituissa EU-tavoitetoissa myös liikenteessä ja maataloudessa, niin sanotussa taakanjakosektorissa, tämän vaalikauden vuosien osalta. Vuosikymmenen viimeisinä vuosina meillä on se haaste, kuten se oli siellä viime vuonnakin, ja sitä haastetta ratkotaan ensi vuonna energia- ja ilmastostrategian ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman laadinnan yhteydessä.

Yhteinen suuri haaste meillä on todella metsien ja maaperän hiilensidonnassa, joka on pienentynyt kymmenkunta vuotta. Sen suuntaa eivät ole kääntäneet edelliset hallitukset, mutta kohtuullinen käänne siihen on kyllä saatava yhdessä tehtyä. Onneksi hiilineutraalisuuteen pääsemisessä meitä voi merkittävästi auttaa [Puhemies koputtaa] hiilidioksidin talteenotto teollisuuden energiantuotannon savupiipuista, mitä tämä hallitus edistää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

16.54 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos etenee kauhistuttavaa vauhtia [Petri Huru: Suomi ei sitä yksin pysäytä! — Jani Mäkelä: Ensi viikolla 30 pakkasta!] ja täytyy toivoa, että ilmastokokouksesta saadaan riittäviä päätöksiä aikaiseksi.

Hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi meidän on sekä vähennettävä päästöjä että kasvatettava hiilinieluja, ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi Suomen on välttämätöntä vahvistaa omia nielujaan ja kääntää huono kehitys. Suomi voi joutua muuten korvaamaan heikkeneviä hiilinieluja kalliimmilla päästövähennystoimilla muilla sektoreilla tai maksamalla EU:lle. Olisi parempi pitää rahat kotimaassa maksamalla suomalaisille maan- ja metsänomistajille hiilen sitomisesta, toteuttamalla kustannustehokkaaksi todettua kosteikkoviljelyä ja ottamalla käyttöön maankäytön muutosmaksu.

Arvoisa puhemies! Kysyn hallitukselta: mitä konkreettisia toimia te aiotte tehdä hiilinielujen vahvistamiseksi kotimaassa? [Petri Huru: Huomiodaan, ettei arjen kustannukset nouse!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.55 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Meillähän täällä maa- ja metsätalousministeriön puolella nyt vuoden alusta alkaa tämä niin sanottu Metka-kausi. Elikkä Kemera-rahoituksen tulee korvaamaan Metka-järjestelmä, jolla me nimenomaan pyritään siihen, että me oikea-aikaisella taimikon hoidolla ja nuoren metsän hoidolla pystymme lisäämään metsän kasvua ja sitä kautta kasvattamaan meidän hiilinieluja. [Petri Huru: Juuri näin!]

Tämä hallitus on myöskin sitoutunut siihen, että me selvitämme tuon maankäytön muutospäätöksen. Tämä selvitys on tulossa tässä vielä joulukuun aikana. Ja totta kai me pidämme kiinni edellisen hallituksen CAPIin elikkä tähän yhteiseen maatalouspolitiikkaan sisälle leipomasta 29 prosentin vähennystavoitteesta. Sehän on Marinin hallituksen nimenomaan tämän CAP-suunnitelman sisälle laittama tavoite, ja maataloudessa tehdään toimenpiteitä sitä tavoitetta kohti. Metsätaloudessa me kannustamme metsänomistajia sitten myöskin näillä meidän vapaaehtoisien suojelun järjestelmillä, ja myöskin sitä kautta pystytään lisäämään hiilinieluja.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

16.56 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen nettopäästöt eivät ole vähentyneet juurikaan 90-luvun tasolta. Me siis lämmitämme ilmastoa samalla tavalla vuodesta toiseen, vaikka ilmastomuutoksen hurjat vaikutukset myös ihmisten elämään tiedetään. Sen sijaan, että hallitus olisi tarttunut hiipuviin hiilinieluihin, mitkä tämän ilmiön aiheuttavat, te olette tuoneet meille tänne eduskuntaan budjetin ja lakeja, millä lisätään päästöjä: jakeluvelvoite, kuntien ilmastosuunnitelman peruutus, [Jani Mäkelä: Parhaita päätöksiä! — Mauri Peltokangas: Erinomaisia päätöksiä!] joukkoliikenteen tukien poistaminen, kävelyn ja pyöräilyn investoinnit, latausinfra, metsitystuki, kosteikkoviljely ja niin edelleen. On käynyt selväksi, että ilmastopolitiikka ei ole tämän hallituksen prioriteetti siitäkään huolimatta, että valtiovarainministeri kertoi äsken, että tämä hallitus on turvallisuushakuinen hallitus, ja ilmastomuutos on yksi keskeinen turvallisuustekijä. Myöskään valtiovarainministeri ei näe talouden ja ilmaston yhteyttä, mikä kertoo siitä, että ilmasto [Puhemies koputtaa] on laitettu ihan vain sivuosaan tässä hallituksessa. [Petri Huru: Suomi ei yksin pysty pelastamaan ilmastoa! — Puhemies koputtaa]

Minä kysyn hallitukselta, milloin te tuotte tänne meille niitä oikeita ilmastotoimia, mitkä vähentävät päästöjä ja lisäävät hiilinieluja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.58 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niitä tuodaan energia- ja ilmastostrategian yhteydessä noin vuoden päästä, niitä valmistellaan parhaillaan. Sinänsä Ilmastopaneelin sihteeristönkin arvion perusteella teollisuuden energian puhtaan siirtymän kiihdyttämisen avulla voidaan päästä itse asiassa matalampaan ihmisen aiheuttamien kokonaispäästöjen tasoon kuin ilmastolakia laadittaessa aikanaan ajateltiin. [Välihuutoja vasemmalta] Nettona haaste on se maankäyttösektorin nielu, päästöissä onneksi menemme eteenpäin, ja nielua meidän pitää yhdessä ratkaista, mutta se on kymmenen vuotta tasaisesti pienentynyt ja ei ole tänä vuonna alkanut kääntyä. [Vasemmalta: Tuokaa esityksiä!]

Mitä tulee jakeluvelvoitteeseen, se korkeampi jakeluvelvoite on polttoaineen hinnassa. Me jatkamme kyllä uusiutuvan osuuden kasvattamista maltillisemmin kuin mitä Marinin hallituksen säätämä laki, joka olisi pompauttanut ensi vuonna sen yli kaksinkertaisesti. Taakanjakosektorin tasot, kuten totesin, ollaan kuitenkin tämän vaalikauden puitteissa Ilmastopaneelin lausunnon perusteella saavuttamassa, [Saara Hyrkön välihuuto] ja se jakeluvelvoite yksistään ei tätä ratkaise — varsinkaan meidän hiilineutraalisuuden kannalta, jossa teollisuuden energiantuotannon päästöt ovat suurempi erä. [Suna Kymäläinen: Jokohan se on euron pumpulla, niin kuin lupasitte?]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys YK:n ilmastokokouksen tavoitteista (Mikko Ollikainen r)

Suullinen kysymys SKT 72/2023 vp

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Ledamot Ollikainen, varsågod.

Keskustelu

16.59 Mikko Ollikainen r: Ärade talman! Precis som det har framkommit här börjar FN:s klimatkonferens COP 28 i dag i Dubai. Den årliga konferensen är måhända ännu viktigare i år, eftersom man granskar ifall ländernas klimatåtaganden räcker för att uppnå målsättningarna i Parisavtalet. Också för vår del måste vi göra åtaganden, eftersom vi vet att Europa har blivit den kontinent som värms upp snabbast.

Arvoisa puhemies! Vaikka meillä on Suomessa tällä hetkellä täysi talvi päällä, niin ilmastomuutos on tosiasia. Trooppiset myrskyt, tulvat ja kuivuus ovat esimerkkejä tuhoisista seurauksista, jotka iskevät pahimmiten köyhimpiin maihin. Ilmastomuutos tuntuu ihmisten arjessa myös Suomessa. Yhä useammin näemme vähälumisia ja pimeitä talvia, ja luontoon on tullut uusia tuhoeläimiä.

Kysynkin, arvoisa ministeri Mykkänen — palaan COP 28:aan — minkälaisia yleisiä odotuksia tästä ilmastokokouksesta on?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

17.00 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan unionissa yhdessä sopimamme päätavoite on maailmanlaajuinen sitoumuksen vahvistaminen fossiilisista polttoaineista luopumiseen, erityisesti energiajärjestelmässä. Sähköjärjestelmässä jo 2030-luvun aikana pitäisi päästä globaalisti pääosin eroon fossiilisista.

Tietenkin se, että yleensä päästään sopimukseen seuraavan kahden viikon aikana eteenpäin menemisestä, olisi muutenkin erittäin arvokas signaali tässä vaarojen maailmassa siitä, että on yksi asia, joka yhdistää Kiinaa, Eurooppaa, Yhdysvaltoja, globaalia etelää, ja se on sen ymmärtäminen, että meidän kannattaa todella omaa turvallisuuttamme vahvistaa hillitsemällä ilmastomuutosta ja se on tehtävissä järkevin keinoin. Tärkeää on osoittaa, että se on myös tehtävissä ilman arjen kustannusten kohtuutonta nostamista tai kilpailukyvyn heikentämistä ja että ilmastotavoitteisiin voidaan sitoutua hallituspohjasta riippumatta — keinot saavat sitten vähän vaihdellakin. [Mika Kari: Hyvä puheenvuoro ministeriltä!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alusliikennepalvelulain, alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 84/2023 vp

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. [Hälinää] — Nyt kuitenkin, ennen kuin annan ministerille puheenvuoron, pyydän poistumaan tästä salista kaikkia niitä, jotka eivät halua jäädä tähän keskusteluun. — Kiitos.

Sitten ministeri Ranne, olkaa hyvä. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Keskustelu

17.02 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Hyvät kuulijat, käsittelyssä on hallituksen esitys, jossa esitetään muutoksia alusliikennepalvelulakiin, alusturvallisuuden valvonnasta annettuun lakiin ja sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pyydän oikeasti poistumaan teitä, jotka täällä pidätte omia puheenvuoroja ja keskusteluja. — Eliikkä nyt, ministeri Ranne.

Kiitoksia. — Esityksen tavoitteena on saattaa kansallinen alusliikennepalvelua koskeva lainsäädäntömme vastaamaan kansainvälistä sääntelykehitystä, mitä pidetään tärkeänä merenkulun kansainvälisen luonteen vuoksi.

Alusliikennepalvelulakia muutettaisiin kansainvälisen sopimuksen ihmishengen turvallisuudesta merellä eli SOLAS-yleissopimuksen päätöslauselman muutoksen myötä siten, että alusliikennepalvelun jakamisesta erilaisiin alusliikennepalvelutehtäviin luovuttaisiin. Lisäksi täsmennettäisiin alusliikennepalvelua koskevia pätevyysvaatimuksia sekä alusliikennepalveluhenkilöstön koulutusta ja sen järjestämistä koskevia vaatimuksia. Tarkoituksena on, että alusliikennepalveluhenkilöstön pätevyyttä ja koulutusta koskevien vaatimusten osalta noudatettaisiin nykykäytäntöä vastaavasti kansainvälisiä standardeja.

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi eurooppalaisen merenkulkualan yhdenmukaisen palveluympäristön perustamista koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen vaatimat kansalliset säädösmuutokset. Lisäksi tehtäisiin tarpeelliset muutokset, jotta Liikenne- ja viestintäviraston Portnet-järjestelmä voitaisiin korvata uudella merenkulun tiedonhallintajärjestelmällä, joka täyttää asetuksen aiempaa sääntelyä laajemman soveltamisalueen vaatimukset.

Esityksessä myös ehdotetaan tehtäväksi pääasiassa lakitekniisiä täsmennyksiä alusliikennepalvelulain seuraamussääntelyyn sekä alusturvallisuuden valvonnasta annettuun lakiin.

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan myös alusliikennepalvelulaissa tarkoitettuja liikennevirhemaksuja. Jatkossa alusliikennepalvelulain mukaiset liikennevirhemaksut täytäntöönpanisi muiden liikennevirhemaksujen tapaan Oikeusrekisterikeskus, kun aiemmin siitä on vastannut Tulli. Käytännön vaikutus olisi vähäinen, sillä näitä virhemaksuja määrätään vuosittain vain muutamia.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Eurooppalaisen merenkul-
kualan yhdenmukaisuuden palveluympäristöön liittyvät pykälät tulisivat voimaan kuitenkin vas-
ta 15.8.2025, jolloin EMSW-asetus tulee sovellettavaksi. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi puheenvuoron
käyttää edustaja Autto.

17.05 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan jo antiikin aikana tiedettiin,
että navigare necesse est. Kun ajatellaan tämän päivän Suomea, meidän tavaraviennistä ja
-tuonnista reilusti yli 90 prosenttia kulkee meriteitse. Tässä mielessä tietysti se, että kaikki
meriliikenteeseen liittyvä lainsäädäntö on ajan tasalla ja tarjoaa mahdollisimman hyvät,
turvalliset ja myös kustannustehokkaat ja kilpailukykyiset puitteet harjoittaa meriliiken-
nettä, on todella olennainen kysymys maamme huoltovarmuudelle ja kilpailukyvyille.

Arvoisa puhemies! Tämän vuoksi haluankin kiittää ministeri Rannetta tämän hallituk-
sen esityksen tuomisesta tänne eduskuntaan. Puhemiesneuvostohan esittää, että asia me-
nee liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten. Uskon, että tulemme
kyllä valiokunnassa tähän tarkoin perehtymään ja tosiaan mietinnön laatimaan ja asiaa
päästään hyvin edistämään.

Ehkä sen vielä totean, että Suomessa on päivitetty merenkulun muutakin lainsäädäntöä,
kuten vaikka luotsauslainsäädäntöä, jo aiemmin. Tässä mielessä tämä aluspalvelulain ko-
konaisuus nyt sitten täydentää hyvin tätä, joten on tärkeää, että tämä asia nyt etenee. Kiitos
ministeri Ranteelle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, haluaako ministeri vielä sanoa jo-
tain? Nyt on minuutin mahdollisuus vaikka sieltä suoraan.

17.07 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, ar-
voisa puhemies! Nostan tässä esiin edustaja Auton korostaman viennin ja tuonnin merki-
tyksen. Meillä todella meriteitse kulkee yli 90 prosenttia meidän viennistämme ja tuonnis-
takin lähes 90 prosenttia, ja tämä prosentti on tietenkin nousussa. Tämä hallitus tekee kyllä
kaikkensa, että me vahvistamme ja turvaamme meriliikenteen myös näissä vaikeissa jää-
olosuhteissa, joita meillä täällä on. Suomihan on maailmassa ainoa maa, jossa todella kaik-
ki satamat voivat jäätä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Vielä edustaja Savola.

17.08 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tärkeätä lainsäädäntöä ja tärkeätä,
että meillä meriliikennettä vahvistetaan. En malta kuitenkaan olla tässä yhteydessä koros-
tamatta kriisiaikojen merkitystä siinä, jos meriliikenneyhteydet meiltä menevät poikki. Sil-
loin meillä pitää olla mietittynä myös muita vaihtoehtoja, esimerkiksi Pohjanmaan yli Me-
renkurkun ylitse kulkevat yhteydet. Edustaja Strand — joka ei tällä kertaa ole täällä — on
hyvin ansiokkaasti pitänyt niistä esillä, sitä, Merenkurkun yli päästään meiltä huoltovar-
muusreittejä ja tavarakuljetuksia kuljettamaan, kuten myös reittejä pohjoiseen.

Oikeastaan tämän puheenvuoron pidän vain siksi, että muistutan ministeriä ja meitä
kaikkia siitä, että meriliikenneyhteydet ovat meille elintärkeitä, mutta sen lisäksi nämä
vaihtoehtoiset reitit pohjoisen kautta, Merenkurkun yli aina Jäämerelle ja sitä kautta tava-

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

rahuolto ja ylipäättään vienti- ja tuontiyhteydet ovat meille vähintään yhtä tärkeitä kuin nämä olemassa olevat meriliikenneyhteydet.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Siellä oli vielä edustaja Huru.

17.09 **Petri Huru ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! En pitkitä tämän asiakohdan käsittelyä sen pitempään. Mutta täällä todetaan myös, että lausunnonantajat ovat kannattaneet esitysluonnosta ja sen tavoitteita, ja tärkeänä on pidetty nimenomaan kansainvälisen sääntelykehityksen seuraamista sekä sitä, että merenkulun koulutusta kehitetään ja siten lisätään merenkulun turvallisuutta ja työturvallisuutta. Lisäksi tällä uudistuksella osaltaan turvataan ja varmistetaan Suomen huoltovarmuus, jota edustaja Savola tässä juuri nosti. Uskon, että koko sali kyllä yhtyy näihin tavoitteisiin ja näiden merkitykseen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle osakesäästötilistä annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 44/2023 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 9/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 9/2023 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelua, edustaja Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.10 **Sakari Puisto ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, hyvä puhemies! Esittelen talousvaliokunnan mietinnön hallituksen esityksestä eduskunnalle osakesäästötilistä annetun lain 5 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi osakesäästötilistä annettua lakia siten, että osakesäästötilille talletettavien varojen enimmäisraja nostettaisiin nykyisestä 50 000 eurosta 100 000 euroon.

Hallitusohjelmaan kirjatun tavoitteen mukaisesti ehdotuksella pyritään edistämään suomalaista omistamisen kulttuuria ja vaurastumisen mahdollisuuksia. Tavoitteena on parantaa piensijoittajien asemaa ja luoda kannustimia pitkäaikaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen. Ehdotuksella pyritään myös parantamaan kotitalouksien talousosaamista ja vahvistamaan niiden kykyä huolehtia omasta taloudestaan sekä ymmärtää säästämisen ja sijoittamisen mahdollisuuksia ja riskejä.

Valtiovarainvaliokunta on antanut talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä lausunnon. Osakesäästötilin talletuksien verotukseen liittyy niin sanottu lykkäämisetu, jolloin sijoituskohteita voi vaihtaa ilman veroseuraamuksia ja sijoitustoiminnan tuottoja verotetaan vasta siinä vaiheessa, kun varoja nostetaan tililtä. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia osakesäästötilin verokohteluun.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Hyvät edustajat! Talousvaliokunta kannattaa osakesäästötilien talletusrajan nostamista hallituksen esityksen mukaisesti. Ehdotus parantaa piensijoittajien asemaa ja luo kannustimia pitkäaikaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen. Valiokunta kiinnittää valtiovarainvaliokunnan tavoin huomiota siihen, että osakesäästötili sijoittamisen välineenä on ollut käytössä vasta muutaman vuoden. Vaikka suurimmalla osalla osakesäästötilejä talletetut summat ovat tällä hetkellä talletusrajaan nähden pienempiä, korkeampi talletusraja kannustaa pitkäjänteiseen säästämiseen ja talletusrajan tasolla on todennäköisesti jatkossa merkitystä nykyistä useampien osakesäästötilien osalta — olettaen siis, että osakesäästötilien suosio jatkuu.

Suomen Pankin 9. marraskuuta 2023 julkaiseman tilastotiedotteen mukaan kotitalouksien rahoitusvarallisuudesta on pankkitileillä yli 110 miljardia euroa ja tästä varallisuudesta noin kaksi kolmasosaa lähes nollakorkoisilla käyttötileillä. Valiokunta pitää osakesäästötilejä keskeisenä välineenä, jonka avulla kotitalouksien rahoitusvarallisuutta ohjataan matalakorkoisilta pankkitileiltä pääomamarkkinoille.

Lopuksi nostan vielä esiin eduskuntakäsittelyn aikana ilmenneen asian, että osakesäästötilin talletusrajan nostaminen edellyttää muutosta myös valvontaa ja hallinnollisia seuraamuksia koskevaan osakesäästötilistä annetun lain 17 §:ään. Talousvaliokunta katsoo, että pykälän kakkosmomenttia tulee muuttaa niin, että myös siinä mainittu osakesäästötilin talletusraja on 5 §:ää koskevan ehdotuksen mukaisesti 100 000 euroa. Tämä on siis lakitekninen korjaus.

Valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 44/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Mietintöön sisältyy yksi vastalause.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten keskustelu jatkuu. — Edustaja Kiuru, Pauli.

17.14 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos talousvaliokunnan puheenjohtaja Puistolle esittelystä. Säästäminen, pitkäjänteinen katsominen tulevaisuuteen on tärkeää. Talousosaamisen lisääminen ihan nuorista alkaen on todella tärkeää, kuten Puistokin tässä puheessaan hyvin nosti esiin.

Puheenjohtaja Puisto mainitsi myös tämän kohdan, mikä tässä mietinnössäkkin on, että Suomen Pankin mukaan kotitalouksilla on pankkitileillä 110 miljardia euroa, joista kaksi kolmasosaa lähes nollakorkoisilla tileillä. No, mitä tämä tarkoittaa ihan konkreettisesti? Se tarkoittaa sitä, että kun ei välttämättä ole ihan loppuun asti mietitty, mitä sillä rahalla kannattaa tehdä tai olla tekemättä, niin nämä ihmiset, jotka pitävät ikään kuin liian paljon puskuria siellä nollakorkoisilla tileillä, käytännössä sponsoroivat suomalaisia pankkeja. Sitähän se tarkoittaa. Pankit lainaavat rahaa monen prosentin korolla, ja sitten ne, jotka sinne tallettavat rahaa nollaprosentilla, käytännössä sponsoroivat pankkeja. Siinä suhteessa parantamisen varaa on.

Sitten se, mistä täältä saattaa arvostelua tulla, on se, että tässä nyt sitten kierretään veroja tai verotulot valtiolla vähenevät. No, lyhyellä aikajänteellä muutaman miljoonan voi vähetä, mutta kokonaisuus on kuitenkin eri, koska verot maksetaan sitten, kun niitä talletuksia nostetaan osakesäästötililtä. Ja varmasti niitä sitten nostetaan, kun tavoite on saavutettu. On parempi säästää rahaa pidemmällä aikavälillä, tehdä isompia investointeja, jotka hyödyttävät sitten kuluttajaa, perhettä, taloutta, kuin ostaa jotain lyhytaikaista lyhyellä tähtämellä, eli sitä pitkää aikajännettä tarvitaan.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Suomalaisten talousosaaminen on kyllä siinä mielessä lisääntynyt — mikä näkyy tässä hallituksen esityksessä ja valiokunnan mietinnössä — että näitä osakesäästötilejä on jo yli 320 000, eli nyt tämän lain ollessa voimassa niitä on näin paljon perustettu kolmessa ja puolessa vuodessa. Tosin osa niistä on vielä tyhjiä, mutta se kuitenkin kertoo siitä, että kiinnostusta on. 1,8 miljoonalla suomalaisella on pörssiosakkeita tai sijoitusrahastoja, eli kyllä liikettä oikeaan suuntaan on. Ja liikkeelle voi lähteä hyvin pienillä summilla ja kannattaa lähteä, koska se aikahorisontti on se ratkaiseva.

Parannusehdotuksiakin näissä lausunnoissa on tullut. Yksi on se, että voitaisiin laajentaa myös osakkeiden lisäksi muihin instrumentteihin kuten rahastosijoituksiin, kun tehdään säästöjä osakesäästötileillä.

Lausunnonantajista, kun ministeriölle lausuntoja annettiin, valtaosa oli myöntämielisiä tämän hallituksen esityksen viemiselle eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

17.17 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Hallitus haluaa nostaa osakesäästötilin enimmäisrajan nykyisestä 50 000 eurosta 100 000 euroon. Itse en tietenkään kannata tätä. Tämä on jo valmiiksi rikkaimpia suosiva veronkevennys, joka tehdään samalla, kun oikeistohallitus tekee historialliset leikkaukset sosiaaliturvaan, lisää köyhyyttä ja pahentaa tuloeroja. Tämän lain myötä taloudellinen eriarvoisuus kasvaa, talouden läpinäkyvyys heikkenee, veropohja heikkenee, verotulomenetykset kasvavat, ja tämä vaikutus vielä kasvaa vuosi vuodelta pahemmaksi. [Pauli Kiuru: Päinvastoin!]

Kaiken huipuksi hallitus perustelee muutosta sillä, että tavoitteena on ”parantaa kaikkien suomalaisten vaurastumisen mahdollisuuksia”. Jos te oikeasti haluatte parantaa kaikkien mahdollisuuksia, te käytätte tätä perustelua siihen, että te perutte teidän ajamanne sosiaaliturvaleikkaukset. Myös verotuksellisesti tämä on askel väärään suuntaan. Verotusta tulisi päinvastoin yksinkertaistaa ja luopua varakkaille suunnatuista ja monimutkaisista, veropohjaa kaventavista verotuista.

Arvoisa puhemies! Esityksen mukaan tavoitteena on siis parantaa kaikkien vaurastumisen mahdollisuuksia, edistää omistamisen kulttuuria ja tehdä Suomesta maailman talousosaavin kansa. Talletusrajan nostolla ei kuitenkaan ole vaikutusta kansalaisten talousosaamiseen ja kaikkien suomalaisten vaurastumismahdollisuuksiin, vaan sen sijaan tämä ylärajan nosto vahvistaa jo valmiiksi kaikista hyväosaisimpien mahdollisuuksia vaurastua vielä lisää ja jouduttaa varallisuuden yhä pahenevaa keskittymistä. Jää siis täysin epäselväksi, miten tämä nosto edistää näitä tavoitteita parantaa talousosaamista ja kaikkien vaurastumisen mahdollisuuksia. Katsotaanpa: Tällä hetkellä noin 300 000 suomalaisella on osakesäästötili. Keskimääräinen tilille talletettujen varojen määrä jää alle 5 000 euroon. [Pauli Kiuru: Koska se on ollut voimassa kolme ja puoli vuotta!] Edes tätä osakesijoittamisten isoa joukkoa tämä nosto ei hyödytä millään tavalla. [Pauli Kiuru: Ei vielä!]

No, ketä tämä muutos sitten hyödyttää? Tilejä, joilla varallisuutta on 50 000 euroon asti, on arvion mukaan alle neljä prosenttia kaikista osakesäästötileistä — alle neljä prosenttia. Tämä muutos vaikuttaisi siis ainoastaan siihen hyvin pienilukaiseen joukkoon, jolla on mahdollisuus sijoittaa osakesäästötillille yli 50 000 euroa. Samaan aikaan esityksen arvioidaan pienentävän verotuottoja noin 5 miljoonalla eurolla ensi vuonna ja vaikutuksen arvioidaan kasvavan noin 5 miljoonaa euroa vuodessa vuoteen 2028 asti. Todelliset vaikutukset ovat todennäköisesti vielä merkittävästi tätä suurempia.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Arvoisa puhemies! Osakesäästötili otettiin Suomessa käyttöön vuonna 2020. Vasemmistoliitto vastusti osakesäästötiliä, kun Sipilän hallitus sen sääti. Me olemme vastustaneet sitä siitä asti ja vastustamme edelleen. Me katsomme, että nyt esitetty osakesäästötilin laajennus tulisi perua ja samalla hallituksen tulisi käynnistää valmistelu, jotta osakesäästötilin, kapitalisaatiosopimusten ja muiden sijoitussidonnaisten vakuutus tuotteiden tuottoja aletaan verottaa vuosittain kuten suoran sijoittamisen tapauksessa. Tämä esitys sisältyy myös meidän vaihtoehtobudjettiimme, joka julkaistiin tällä viikolla.

Tämän esityksen toisessa käsittelyssä tulen siis kannattamaan tämän lain hylkäämistä.
— Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä.

17.21 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys osakesäästötilille sijoitetun pääoman ylärajan korottamisesta on mielestäni kannatettava, ja tämä ehkä asettaa nyt osakesäästötilin sille tasolle kuin se olisi alun perin pitänyt aikanaan Sipilän hallituksen toimesta säätää. Eli se ehkä tehtiin vähän tuollaisena kokeiluluontoisena, että miten se lähtee käyntiin sillä 50 000 euron ylärajalla, ja sen olisi ehkä pitänyt olla alunperin tuo 100 000 euroa ylärajaltaan.

Käsitys siitä, että tämä hyödyttäisi erityisesti todella varakkaita ihmisiä, on mielestäni hieman naiivi, koska eivät todella varakkaat ihmiset käytä tällaisia sijoituselementtejä, vaan heillä on muut keinot niiden rahojensa pyörittämiseen kuin osakesäästötili. [Mai Kivelä: 300 000 ansaitsevat ei ole varakkaita, vai?] Ja toisekseen, jos sanotaan, että tietty pieni osa osakesäästötileistä päätyy siihen 50 000 euron rajaan, niin eihän sinne tilille sijoitettua rahaa edes teknisistä syistä kannata nostaa tasan siihen 50 000 euroon, koska siinä menettää silloin liikkumavaran. Jos tilillä on joitain palvelumaksuja, niin ne täytyy maksaa siltä tililtä, ja ne periaatteessa pitäisi näin ollen maksaa osinkotuotoista, joita välttämättä ei kulloisellakin hetkellä ole käytettävissä sille tilille. Eli sen rajan vetäminen kiinni tasan siihen ylärajaan saakka aiheuttaisi jo ihan teknisiä ongelmia. Käytännössä siellä joillakin tileillä luultavasti on vajeusta ihan jo tällaisistakin syistä.

Toisaalta jos kerran on niin, että se hyödyttää pientä joukkoa, niin eikö sitten käänteisesti ole niin, että se laskennallinen veronmenetys tässä olisi pienempi? Jos kerran sitä ylärajaa ei juuri kukaan saavuta, niin silloinhan se veronmenetys olisi sitä pienempi. [Mai Kivelä: Satojatuhansia ansaitsevat ei ole perussuomalaisten mielestä hyvätuloisia!]

Täytyy muistaa myös, että tästä tilistähän maksetaan veroja voitosta. Eli sen sijoitustoiminnan täytyisi olla voitollista, ja siihen ei tietenkään jokainen sijoittaja pysty, eli se on myös hyvin spekulatiivista, mitä tässä loppujen lopuksi menetetään.

Sijoituksia on kohdeltu aiemmin epätasa-arvoisesti, eli sijoitusrahastotilien verotuskohdeltu on jo aikaisemmin perustunut samanlaiseen menettelyyn, eli ne tilit ovat pystyneet ostamaan korkoa korolle, investoimaan osingot verottomasti niihin tileihin, ja nyt tässä tavaltaan avataan kansankapitalistille samat mahdollisuudet.

Mielestäni se, että suomalaisten ymmärrystä sijoittamisesta ja rahan järkevästä käyttämisestä lisätään, on aina askel parempaan suuntaan. Vanhan kansan sanonnan mukaan on Suomi köyhä ja siksi jää, ja valitettavasti tässä sanonnassa on paljon perää. Suomessa ei ole pääomia, Suomessa ei sitä kautta pystytä tekemään investointeja, Suomen pörssiä omistavat luvattomankin paljon ulkomaiset eläkesijoitusyhtiöt. Olisi tärkeää, että suomalaiset itse omistaisivat enemmän ja sijoittaisivat tuottavammin.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

17.24 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomi on todella pitkä ja hieno maa, ja meillä on Suomessa hienoa osaamista ja hyvin monilla elinkeinojen toimialoilla maailman parasta teknologiaa. Suomella on hyviä tuotannontekijöitä olemassa, mutta se on totta, että Suomi on pääomaköyhä maa. Sille emme ole aiempina vuosikymmeninä mitään voineet, ja siihen on tietysti selkeitä historiallisia syitä.

On itse asiassa historiallisessa katsannossa huikea saavutus, kuinka Suomi on pystynyt viimeisen 150 vuoden aikana kehittämään Euroopan köyhimmästä yhteiskunnasta yhdeksi maailman menestyneimmistä yhteiskunnista. Se on tietysti utteran työn ansiota, se on hyvän hallinnon ansiota Suomessa, se on viisaiden päätösten ansiota, että meillä on panostettu koulutukseen ja meillä on satsattu osaamiseen, joilla olemme maamme mahdollisuuksista pystyneet sitten yrittäjyydellä ja utteralla työllä tekemään totta tällaisesta pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan ihmeestä, joka meille on rakentunut.

Mutta tosiaan, arvoisa puhemies, jotta voimme olla tällainen pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta tulevaisuudessakin, tarvitsemme runsaasti lisää työtä, ennen kaikkea hyvin tuottavaa työtä, teollisia työpaikkoja, joissa työn tuottavuuden kasvu voi olla merkittäväkin, ja jotta sellaisia investointeja Suomeen saadaan, tarvitaan pääomia. Ja totta kai on tärkeää, että houkuttelemme pääomia Suomeen myös ulkomailta. Ulkomaisten investointien myötä saamme myös teknologiaa ja osaamista, jota maahamme varmasti myös on hyvä lisä saada.

Mutta jotta niistä maamme rikkauksista jää mahdollisimman suuri osa hyödyttämään nimenomaan meitä suomalaisia, niin on tärkeää, että meillä on sinivalkoista pääomaa, jota Suomeen investoidaan. Ja jotta näitä sinivalkoisia pääomia voi kertyä, tarvitaan vaurastumisen kulttuuria, jossa suomalaiset laajasti haluavat harjoittaa sijoitustoimintaa, jossa varat on sijoitettu tuottavasti. Tässä mielessä nämä osakesäästötilit ovat sen kaltainen hyvä — voi kutsua kansankapitalismin — elementti, jolla lähes jokainen, jolle omasta työstään säästöjä kertyy, pystyy matalalla kynnyksellä alkaa harjoittelemaan sijoitustoimintaa, keräämään pääomia ja harjoittamaan järkevää sijoitustoimintaa. Uskon, että esimerkiksi perheissä tämänkaltaisen toiminnan esimerkki taas siirtyy sukupolvelta toiselle, ja tällä tavoin sijoittamalla — nimenomaan osakemarkkinoiden kautta, tuotannolliseen toimintaan — pystymme kansakunnan kokonaisvarallisuutta suuntaamaan tavalla, joka tuottaa kaikin eniten Suomeen investointeja, uusia työpaikkoja ja siten eniten myöskin sitä tulevan hyvinvoinnin pohjaa.

Arvoisa puhemies! Kiitos, tämä on hyvä esitys.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Marttila.

17.27 Helena Marttila sd: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on ilmeisesti eri käsitys siitä, ketkä ovat yhteiskunnan varakkaimpia, ja jopa espoolaisena kansanedustajana ajattelen, että henkilöt, joilla on 50 000 euroa osakesäästötilillä, ovat varakkaimpia yhteiskunnassa.

Mutta tosiaan talousvaliokunta ei kannata lakiesitystä yksimielisesti, vaan SDP:n edustajat ovat jättäneet oman vastalauseensa, ja tulemme esittämään tämän lain hylkäämistä.

Osakesäästötilin katto täyttyy nykyisin alle neljällä prosentilla tilin avaajista, ja tämä veroale tulee hyödyntämään hyvin marginaalista joukkoa, alle prosenttia suomalaisista. Samaan aikaan, kun hallitus leikkaa köyhimmiltä, se nostaa näiden varakkaimpien mahdolli-

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

suutta lykätä verotustaan nostamalla tätä osakesäästötilin kattoa. Muutos maksaa verotuotosten pienentyessä noin viisi miljoonaa euroa vuonna 2024, ja vaikutuksen arvioidaan kasvavan noin viisi miljoonaa euroa vuodessa vuoteen 2028 asti. Summa ei tietenkään ole valtiontalouden mittakaavassa merkittävä, mutta se on hyvä osoitus siitä, että tässä taloudellisessa tilanteessa hallituksella tosiaan on varaa antaa veroetuja näille varakkaimmille, kun vastaavalla summalla voisi perua esimerkiksi nuorisotyöhön tehtävät leikkaukset. Nämä ovat niitä politiikan arvovalintoja.

Suomalaisten toki kannattaisi sijoittaa muuhunkin kuin omistusasuntoon, ja on oikein kannustaa ihmisiä säästämään ja suunnittelemaan omaa talouttaan. [Oikealta: Hyvä!] Osakesäästötili ei erityisesti laajenna ihmisten sijoitusmahdollisuuksia, vaan se hyödyttää lähinnä harvoja jo valmiiksi varakkaita, joiden on mahdollista sijoittaa huomattavia summia. Osakesäästötili tarjoaakin opetuksellisen elementin säästämiseen myös tämänhetkellä maksimisummalla.

Osakesäästötilin ongelmallisuus tulee esiin siinä, että osakesäästötilille kertyvät tuotot jäävät joissain tilanteissa kokonaan verotuksen ulkopuolelle. Tämä koskee tilanteita, joissa osakesäästötilin varat siirtyvät esimerkiksi perillisille perintönä, sekä tilanteita, joissa osakesäästötilin haltija muuttaa ulkomaille ennen varojen nostamista.

Kun Sipilän hallitus säati lain osakesäästötilistä, SDP vastusti esitystä. Katsoimme tuolloin ja katsomme nyt, että osakesäästötili ei edistä sille asetettuja tavoitteita kansalaisten vaurastumisesta, vaan se luo aukon veropohjaan, lisää taloudellista eriarvoisuutta ja tekee sijoittamisesta monimutkaisempaa. Esityksen haitat näyttävätkin suuremmilta kuin mahdolliset hyödyt, eikä tämä lähtökohta ole muuttunut mihinkään.

Mutta täytyy vielä sanoa, että ilo nähdä hallituksen edustajia täällä salissa. Tämä on ilmeisen tärkeä asia toisin kuin esimerkiksi lastensuojeluun kohdistuneet leikkaukset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savio.

17.30 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Osakesäästötilin talletusten yhteismäärän katon nosto 50 000 eurosta 100 000 euroon hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti on kannatettava esitys hallitukselta. Tässä on kyseessä sinänsä melko vähäinen mutta periaatteellisesti ja symbolisesti tärkeä kädenojennus suomalaisille piensijoittajille, ja mielestäni tähän viittasi myös talousvaliokunnan puheenjohtaja Puisto esittelypuheenvuorossaan. Tämä esitys koskee nimenomaan suomalaisia piensijoittajia. Kuten edustaja Mäkelä totesi, kyseessä on kuitenkin talletusraja, joka on 100 000 euroa, ei esimerkiksi 100 miljoonaa euroa, mikä se ehkä olisi, jos tässä oikein suurrikkaita ajateltaisiin.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen myötä moni keski suurta osakesalkkua pitkäjänteisesti rakentava suomalainen voi tehdä varallisuutensa kasvattamisen aiempaa kustannustehokkaammin entistä suuremmalla osuudella salkustaan.

On muistettava, että osakesäästötilin verotus tapahtuu vasta pääomaa tililtä nostettaessa, ei vielä tilille hankittuja osakkeita myytäessä. Näin ollen kyse on pääosin verotuksen lykkäämisestä tulevaisuuteen. Veron kokonaistuottoa valtiolle on vaikea arvioida. Se riippuu monesta tekijästä, sijoittajien käyttäytymisestä.

On huomioitava, että osinkojen erilainen verokohtelu ja hankintameno-olettama eroavat arvo-osuustilistä, ja sen vuoksi tavallinen arvo-osuustili on edelleen varsin kilpailukykyinen osakesäästötiliin verrattuna, jos sijoitusaika jää selvästi alle kymmeneen vuoteen. Arvo-osuustilillä osingoista vain 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Saattaa olla, että kaikki sijoittajat eivät ole erityisen tarkasti pohtineet näitä verotusteknisiä asioita. Olisi ehkä hyvä, että esimerkiksi Suomen Osakesäästäjät tarjoaisi jäsenilleen tätä neuvontaa, jotta kaikki sijoittajat voisivat tarkemmin harkita, mitä instrumentteja, esimerkiksi arvo-osuustiliä tai osakesäästötiliä tai erilaisia rahastoja, he käyttäisivät sijoitus-toiminnassaan.

Osakesäästötili on tosiaan yksi hyvä työkalu piensijoittajien käytössä. Se ei ole tietenkään ainoa sellainen, jota sijoittajan tulisi käyttää. Joka tapauksessa on toivottavaa, että osakesäästötili kannustaa osaltaan edelleen yhä useampia suomalaisia pitkäjänteiseen pienomistajuuteen ja kansankapitalismiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä.

17.34 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Itse pidän omalle arvomaailmalle vähän vieraana, että ihmisiä jaotellaan jonkun ominaisuuden perusteella Suomessa johonkin ryhmään. Itse pidän selvänä, että esimerkiksi varallisuus on semmoinen asia, jossa jokainen ihminen eroaa toisista. Kun meidän progressiivinen verojärjestelmä esimerkiksi ansiotulosten suhteen on kohtalaisen ankara ja marginaalivero tietyillä ryhmillä on jo 60 prosenttia, niin en näkisi tässä minkään näköistä ikään kuin epäoikeudenmukaisuutta. Suomi tarvitsee varallisuutta. Suomi tarvitsee ihmisiä, jotka pystyvät investoimaan. Jos ei ole rahaa, ei pysty investoimaan, joten kaikkia tarvitaan, jotta me voimme sitten pitää yllä elintason ja palvelut. — Tämä olkoon jonkunmoinen esipuhe omasta arvomaailmastani.

Mitä tulee tähän osakesäästötiliin, niin pidän tätä erinomaisena. Ei se sen takia ole erinomainen, että itse olin sitä alkuun panemassa silloin, kun Petteri Orpo oli valtiovarainministerinä ja pääministerinä oli Juha Sipilä, vaan pidän sitä erinomaisena sen takia, että ihmiset voivat sijoittaa. Silloin alaraja oli 50 000, nyt se nostetaan 100 000:een, mikä on hyvä asia. Ihmiset voivat sijoittaa osakesäästötilille rahansa ja unohtaa kaikki hankintahinnat, hankintameno-olettamat ja muut byrokratiaan liittyvät seikat ja antaa rahan olla. Siellä kasvaa sitten se pääoma osinkojen ja muitten kautta pikkuhiljaa, ja kun otetaan sitä rahaa ulos sieltä, niin tietyssä suhteessa sitä sitten verotetaan. Että erittäin järkevä, kannatettava, joskin Ruotsin mallista hyvin paljon vielä jäljessä.

On ymmärrettävää, että nämä muutokset ovat yleensä hitaita. Tämä on näyttänyt jo nyt järkevyytensä, kun ihmiset voivat sijoittaa ja unohtaa ja silti varallisuus kasvaa, mutta onhan tässä vielä kehitettävää. Täällä valiokunnan mietinnössä tai hallituksen esityksessä taisikin olla maininta, että tämän osakesäästötilin sisällä pitäisi instrumentteja lisätä — minun mielestä pitäisi pystyä sijoittamaan rahastoihin, olivatpa ne sitten Suomessa tai missä muualla tahansa, jolloin se pikkuisen antaisi valinnanvapautta tälle sijoitustilin käyttäjälle huolehtia omasta omaisuudestaan. Nyt ikään kuin valtio rajoittaa, mihin sijoittaja saa sijoittaa.

Arvoisa puhemies! Yksi käytännön ongelma on siinä, jos omistaa osakkeita ja myy. Kun ne nykyään digitaalisesti tulevat sitten jo verottajan kautta esitetyttyyn veroilmoitukseen, niin sieltä joskus puuttuu tämä hankintahinta, ja sitten joutuu koirien ja kissojen kanssa hakemaan näitä hankintahintoja. Ja kun niitä ei löydy, niin saattaa olla, että sijoittaja kokee epäoikeudenmukaiseksi sen hankintahintolettaman, jolla maksaa veroja itse asiassa enemmän kuin oikeiden hintojen perusteella pitäisi maksaa.

Pidän tätä uudistusta erittäin hyvänä.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vikman.

17.37 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy vasemmiston kannanotoihin viitaten todeta, että osakesäästötili ei vapauta verojen maksusta vaan ainoastaan siirtää verotuksen toteutumista varojen nostohetkeen. Verotuksen lykkääntymisen tavoitteena on kannustaa yhä useampia suomalaisia sijoittamaan pitkäjänteisesti, mikä puolestaan tuottaa myöhemmin hyötyä sekä suurempina verotuloina että tavallisten, ahkerien suomalaisten taloudellisen aseman kohentumisena. On tärkeää luoda näkymää siihen, että omalla työllä ja säästämisellä voi pitkäjänteisesti tavallinen suomalainen vaurastua. Tässä parannetaan siis suomalaisten piensijoittajien asemaa ja luodaan edellytyksiä pitkäaikaisen säästämisen ja sijoittamisen lisääntymiselle Suomessa.

Jo nyt osakesäästötili on osoittautunut suosituksi, ja se on lisännyt kiinnostusta sijoittamista ja omaa taloudenpitoa kohtaan. On erittäin hyvä, että saamme osakesäästötilin enimmäisrajan nostettua 50 000 eurosta 100 000 euroon.

Täällä esitettiin myös näkemyksiä siitä, kuinka suuressa tai kuinka vähässä osassa nykyisistä osakesäästötileistä tämä yläraja täyttyy tai on lähellä täyttymistään. Se ei oikeastaan ole tässä tilanteessa nyt relevantti argumentti, kun osakesäästötili on ollut meillä voimassa vasta niin vähän aikaa, reilut kolme vuotta, ja me puhumme pitkäaikaisesta sijoittamisesta, jossa aikajänne on 10 vuotta tai kymmeniä vuosia, joten on varsin ymmärrettävää ja loogistakin, että tässä vaiheessa vielä kovinkaan monella se pitkäaikaisen sijoittamisen potti ei ole ehtinyt kasvaa kovin suureksi.

Joka tapauksessa esitys on tärkeä ja kannatettava, ja on tarkoituksenmukaista kannustaa suomalaisia aktiiviseen säästämiseen ja sijoittamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Fagerström.

17.39 Noora Fagerström kok: Arvoisa rouva puhemies! Osakesäästötilin talletuskaton nosto nykyisestä 50 000 eurosta 100 000 euroon on tärkeä askel suomalaisen omistamisen kulttuurin vahvistamisessa. Osakesäästötilin talletuskaton korotus parantaa piensijoittajien asemaa ja luo kannustimia pitkäaikaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen. Jokaisen suomalaisen kynnyks vaurastumiselle alenee, ja itse näen tämän erittäin positiivisena asiana. Hallituksen tavoitteena on parantaa kaikkien suomalaisten vaurastumisen mahdollisuuksia.

Haluaisin muistuttaa, että jo nyt osakesäästötili on ollut menestystarina. Muutamassa vuodessa Suomeen on syntynyt reilusti yli 300 000 osakesäästötiliä. Kuten tässä edellä on jo kuultukin, niin kotitalouksien pankkitileillä on tällä hetkellä noin 110 miljardia euroa, joista noin kaksi kolmasosaa on sijoitettuna lähes nollakorkoisille käyttötileille. On tavallisten suomalaisten ja koko kansantalouden etu, jos osa tästä varallisuudesta ohjautuu pääomamarkkinoille ja erityisesti kasvua ja puhdasta siirtymää vauhdittaviin investointeihin. Osakesäästötilin rajoitusten keventäminen, kuten avaamalla mahdollisuus sijoittaa muihinkin kuin osakkeisiin, on myös omiaan kannustamaan suomalaisia omaehtoiseen arvopaperisäästämiseen lakisääteisen eläketurvan rinnalla. Pidän tätä esitystä erittäin tärkeänä, sillä Suomi on pääomaköyhä maa, ja sellaiseksi se jää, jos tällaisia uudistuksia ei tehdä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

17.41 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Nyt todella käsittelyssä on tämä hallituksen esitys osakesäästötilien talletusrajan ylärajan nostamiseksi. Hallitushan esittää tätä sen takia, että haluaa tavoitteidensa mukaisesti edistää piensijoittamista, ja tätä tavoitetta voin lämpimästi kannattaa. [Juho Eerola: Hyvä!] Se, että suomalainen kokisi arvokkaaksi varautua myös pahan päivän varalle tai ylipäättänsä kokisi arvokkaaksi halun kerryttää omaa omaisuuttaan, on erittäin tärkeää, ja siitä on viime kädessä myös sitten kansantaloudelle erittäin paljon hyötyä. Toivon, että jokainen tätä omien mahdollisuuksiensa mukaan myös harrastaa.

Mutta sitten, arvoisa puhemies, on ehkä syytä hieman nyt läpivalaista näitä väitteitä, joita täällä on tänään todettu, ja katsoa, vastaako tämä muutos nyt sitten tosiasiallisesti siihen tavoitteeseen nimenomaan edistää piensijoittamista. Täällä moni on todennut, että osakesäästötili on suuri menestystarina, ja tämä argumenttihan pohjaa siihen, että kun katsotaan lukumäärällisesti näitä tilejä, paljonko niitä on avattu — se on yli 300 000 — niin voi todeta, tämän on ollut erittäin suosittu.

No, sitten jos tarkastellaan sitä, paljonko sinne osakesäästötileille on talletettu, niin keskimääräinen talletus viimeisimpien tietojen mukaan, mitkä myös sieltä hallituksen esityksestä löytyvät, on 5 000 euroa. Suurin osa näistä tileistä on tällä hetkellä tyhjinä. Ja jos nyt sitten hallitus haluaa edistää nimenomaan piensijoittamista, niin varmaan kannattaisi keskittyä sitten niihin asioihin, joilla pystyttäisiin vaikuttamaan siihen, että yhä useampi näistä tyhjästä tileistä alkaisi saamaan niitä talletuksia.

Nyt kun sitten tämä muutos talletusrajaan — joka siis on talletusraja, ei mikään pääomaraaja — nostetaan 50 000:stä 100 000:aan, niin tosiasiallisesti tämä muutos tällä hetkellä kohdistuu todella alle 4 prosenttiin näistä tileistä, ja lukumäärällisesti se taitaa olla 8 000 tilinomistajaa, joita tämä muutos nyt tällä hetkellä koskee, jotka nyt voivat sitten tallettaa sinne osakesäästötilille lisää. Yhdyn kyllä tässä edustaja Marttilan arvioon siitä, että jos nyt halutaan tukea piensijoittajia, niin tämä nyt ei kyllä ole sitten se joukko, jota voi kutsua piensijoittajiksi. Tai sitten, totta kai, meillä voi jokaisella olla vähän erilainen arvio siitä, kuka on piensijoittaja ja kuka ei.

No, sitten yleensä kuulee myös sen argumentin, että olisi järkevämpää, että suomalaisen rahat eivät seisoi pelkästään seinissä — koska tosiasiallisesti suurin kansalaisvarallisuushan meillä on kiinteistöt — mutta eivät myöskään makaisi nollakorkoisilla pankkitileillä ja olen tästä ihan samaa mieltä. Olisi parempi, että meistäkin jokaisen rahat, jos me niitä jollain tilillä makuutamme, olisivat ainakin jollain ehkä vähän paremmin tuottavammalla tilillä kuin nollakorkoisella tilillä. Monesti on tässä keskustelussakin nostettu esille tämä 110 miljardia, jotka meillä siellä nollakorkoisilla pankkitileillä Suomessa makaavat, että voisiko vaikkapa nämä nyt sitten siirtyä tänne osakesäästötilin puolelle. Tässä monesti nyt sitten unohtuu vain se, että kun katsomme, miten kehitys on mennyt sen jälkeen, kun osakesäästötilit ovat tulleet voimaan, niin onko tämä suhde muuttunut? Ei ole. Itse asiassa sinne nollakorkoisille tileille jätetty rahamäärä on kasvanut, vaikka meillä on ollut osakesäästötili käytössä. Ja tältä osinkaan en oikein kyllä voi ostaa sitä argumenttia, että tässä nyt sitten niitä piensijoittajia jollakin tavalla aktivoidaan, kun ainakaan se kehitys, joka nyt viimeisen kolmen vuoden osalta antaa jonkun näköistä osviittaa, ei kyllä näitä argumentteja tue sitten yhtään.

Ja sitten, arvoisa puhemies, ehkä loppuun on hyvä todeta, että vaikka piensijoittamisen ja vaikka vähän suuremmankin sijoittamisen kannusteita on hyvä edistää, niin on varmaan hyvä myös miettiä, missä ajassa tätä tehdään. Tässäkin tapauksessa varmaan, kun puhu-

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

taan veromenetyksistä ja puhutaan vain yksittäisistä miljoonista, niin ne ovat taas niin pieniä summia, että niillä ei ole mitään merkitystä, mutta enpä ole kuullut, että samaa argumenttia olisi käytetty, jos menopuolella tarkasteltaisiin jotain, mikä on 5 miljoonan luokkaa vuositasolla. Sitä pidettäisiin merkittävänä asiana, jos se jopa säästettäisiin, tai sitten jos tehdään joku panostus 5 miljoonaan arvosta, sitä pidettäisiin merkittävänä. Tässä tästä veromenetyksestä valtiolle aina jotenkin ajatellaan, että se on sitten ihan niin pieniä asioita, ettei niihin kannata puuttua, mutta tosiasiallisesti tässähän nyt annetaan 5 miljoonan veronkevennys 8 000 henkilölle. Ja nyt sitten kysyn, onko tämä julkisen talouden tilanne ja ylipäättänsä maailmanaika se, jolloin se on järkevää tehdä.

Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi niitä toimenpiteitä, joilla piensijoittamista voidaan edistää. Jos näin haluttaisiin tehdä, niin varmaan parempi ratkaisu olisi esimerkiksi se, että pyrkisimme vaikuttamaan siihen, että ihmisten ostovoima kehittyisi myönteisesti ja myönteisesti ja heille jäisi vaikka omasta palkastaan enemmän käteen. Ja tämän takia esimerkiksi sosiaalidemokraatit ovat esittäneet, että tehtäisiin mieluummin nämä indeksitarkistukset täysimääräisinä ensi vuoden osalta, mikä keventäisi palkansaajien ja eläkeläisten verotusta enemmän kuin hallituksen malli. Sitten jokainen palkansaaja tai eläkeläinen voi halutessaan sijoittaa aivan mihin haluaa. Luultavasti vaikutus olisi positiivisempi kuin sillä, että nyt yritetään sitten tällä talletusrajan nostolla vaikuttaa siihen, että nämä 8 000 henkilöä, joilla tämä talletusraja on täynnä, tallettaisivat sinne sitten vielä lisää ja saisivat tämän hyödyn itselleen.

Eli summa summarum, arvoisa puhemies, tätä muutosta voi ihan hyvin kannattaa, mutta kannattaa sitten kannattaa kyllä sellaisilla argumenteilla, mitkä pitävät paikkansa. Ei lähdetä siihen, että käytetään vain näitä termejä, että nyt suositetaan piensijoittajia, kun se ei nyt vaan valitettavasti tässä pidä paikkaansa. Ei ole ehkä kovin rehellistä vedota siihen, että tämän muutoksen johdosta nyt sitten jotenkin sieltä nollakorkoisilta tileiltä rahaa alkaa siirtyä tänne osakesäästötileille, kun ei näin ole käynyt tässä kolmen vuodenaikaan, kun tämä järjestelmä on ollut käytössä. Ja sitten, kun puhutaan tästä itse sijoitusmuodon suosiosta, niin on ehkä hyvä todella mainita, että sen sijaan, että puhutaan tästä 300 000:sta, ihan rehellisesti voidaan kertoa, että suurin osa näistä tileistä on tällä hetkellä tyhjinä ja keskimääräinen talletussumma on 5 000 euroa. Siitä aika hyvin nopeasti vetää sen johtopäätöksen, että ei tämä esitys ainakaan vastaa siihen hallituksen hyvään tavoitteeseen tukea näitä piensijoittajia.

Ja senpä takia olen kyllä edustaja Helena Marttilan kanssa samaa mieltä, että tämä aika ei kyllä ole perusteltu sille, että tällainen muutos tehdään. Jos sitten halutaan vähän suurempiakin sijoittajia veropoliittisesti suosia, niin kannattaisi siirtää se sitten siihen aikaan, kun meillä vaikkapa julkinenkin talous olisi jonkun verran paremmassa kunnossa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Puisto.

17.48 Sakari Puisto ps: Hyvä puhemies! Kotimaista omistajuutta kannattaa vaalia ja vahvistaa ja siinä nimenomaan pitkäaikaista, tavanomaista säästämistä ja sijoittamista. Siinä tämä osakesäästötili on oikeastaan yksi työkalu.

Täytyy sanoa edustaja Räsäselälle aikaisempaan puheenvuoroon, että oma perspektiivini on aika paljon erilainen tässä. Itse näen sen enemmän tällaisena suomalaisen säästämis-, sijoittamis- ja omistamiskulttuurin kehittämisenä pitkällä aikavälillä verrattuna esimerkiksi Ruotsiin, jossa on ollut monia vuosikymmeniä enemmän aikaa kerryttää näitä pääomia. Jos

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

meillä on nyt se 110 miljardia euroa siellä lähes nollakorkoisilla pankkitileillä, niin ei sitä kannata ajatella siten, että meidän olisi ikään kuin kolmessa vuodessa kannattanut jotenkin kiepauttaa se asetelma siten, että se olisi jotenkin tuonut erilaisen sijoitusinstrumentin, jonkin erilaisen toteuttamistavan uuden sijoitusinstrumentin osalta. Eihän se ole tavoiteltavaakaan eikä realistista, vaan pitää katsoa nimenomaan sitä pitkän aikavälin nousua.

Mutta tästä yhdestä instrumentista meidän kannattaa tehdä mahdollisimman kelpo instrumentti, käyttökelpoinen. Sillä on tietyt plussat, sillä on tietyt miinukset, ja se, mihin sitä pitää vertailla, on nimenomaan arvo-osuustili, joita on ollut pitkiä aikoja voimassa, ja niitä ihmiset ovat tehneet ennen kuin on ollut tämä osakesäästötili. Arvo-osuustilissä on tietyt verotukselliset edut, osakesäästötilissä on toiset. Osakesäästötilissä voidaan vaihtaa niitä sijoituskohteita sen osakesäästötilin sisällä, ja sitten aikanaan, kun kotiutetaan niitä voittoja, sieltä sitten maksetaan se verotus. Eli siinä tapahtuu tämä lykkääntymisetu, kun taas arvo-osuustilillä on tietynlaisia osakkeita, mitä siellä kannattaa ainakin tietyissä sijoitusstrategioissa pitää enemmän sisällä. Ehkä osakesäästötilissä on sitten toiset. Eikä siinä arvo-osuustilissä siinäkään mitään rajaa sinänsä ole.

Sikäli katson, että tämä on yksi tapa. Meidän kannattaa tehdä siitä pitkällä tähtäimellä hyvä instrumentti, ei tehdä siitä mitenkään rampaa tai jättää sitä siihen, vaan nähdä se yhtenä työkaluna ja nimenomaan kehittää sääntelyä tältäkin osin systemaattisesti, että tämän käyttökelpoisuus paranee. Yksi vaihtoehto on nimenomaan se, että laajennetaan esimerkiksi sitä sijoituskohteiden kirjoa. Tässä hallituksen esityksessä oli pelkästään tämä talletusraja, ja kun näihin muihin kohteisiin ei sinänsä menty, niin niistä ei tehty niitä vaikutusarvioita sinänsä, mutta niitä kannattaa pohtia sitten jatkossa myös. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Pauli.

17.51 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Joona Räsänen piti ihan hyvän puheen, jossa kannusti kansankapitalismiin ja säästämiseen ja pitkäjänteiseen säästämiseen. Hän näki siinä myös kriittisiä kohtia. Ehkä on syytä tarkentaa, että tässähän ei ole mitään veronmenetystä valtiolle tulossa. Kysymys on jaksotuskysymyksestä. Jos ensi vuonna menetetään viisi miljoonaa, ne rahat tulevat sitten myöhemmin, kun tileiltä nostetaan rahaa, ja sekin hetki koittaa. Siinä suhteessa valtio ei ole menettämässä mitään.

Yksi argumentti vastaan oli, että tämä tekee sijoittamisesta monimutkaisempaa. No, en oikein osta tuota väitettä. Jos yli 300 000 ihmistä on onnistunut avaamaan osakesäästötilin, sadattuhannet ihmiset ovat onnistuneet avaamaan arvo-osuustilin, niin en tiedä, missä se monimutkaisuus on. Ja jos on uusi sijoittaja, ei ole minkäänlaisia sijoituksia, niin voi aivan hyvin aloittaa tästä osakesäästötilistä ja unohtaa arvo-osuustilin kokonaan, koska todennäköisesti useamman sijoittajan näkökulmasta osakesäästötili on kannattavampi vaihtoehto. Monta sataatuhatta, yli 300 000, ihmistä on sen onnistunut avaamaan, niin että siinä suhteessa monimutkaisuutta ei ole paljon. Tiedot kulkevat verottajalle suoraan, ja se on tehty niin helpoksi kuin sen voi tehdä.

Sitten sanottiin, että summat tileillä ovat pieniä: se on aivan totta — niin kuin hallituksen esityksessä ja talousvaliokunnan mietinnössä todetaan, keskimäärin noin 5 000 euroa. No, se on oikeastaan hyvin ymmärrettävää. Tässä annetaan mahdollisuus pitkäjänteiseen sijoittamiseen, ja kun sitä tehdään pikkuhiljaa, esimerkiksi kuukausittain, niin vähitellen sitä pääomaa sinne kertyy ja korkoa korolle -mekanismi toimii ja summat kasvavat. Tässä

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

nyt annetaan se viesti, että kannattaa suunnitella taloutta ja edetä määrätietoisesti eteenpäin. Summat kyllä kasvavat sitten, kun vuosia tulee lisää.

No, tässä nyt on moneen kertaan sanottu tämä 110 miljardia nollakorkoisilla tai lähes nollakorkoisilla tileillä. Se on totta, ja kaikesta siitä rahasta, mikä siellä on, totta kai osa pitääkin siellä tilillä pitää — pitää olla puskuria, käyttörahaa — mutta osa on varmasti sellaista, että sen voisi sijoittaa aivan hyvin osakesäästötilille ja laittaa sen rahan tuottamaan. Ei se ole mikään sijoitus, jos se on nollakorkoisella tilillä. Se on rahan suoraa menettämistä. Se viesti kannattaa kyllä kansalaisille, jotka eivät sitä ehkä ole huomanneet, tehdä selväksi, ja tämäkin sitä tietoisuutta nyt lisää.

Hyvä esitys.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kangas.

17.54 Antti Kangas ps: Kiitos, rouva puhemies! Vasemmiston vaihtoehto jälleen kerran haluaa vähentää eriarvoisuutta ja pienentää tuloeroja Suomessa. Tämä ei tarkoita kuitenkaan sitä, että köyhät rikastuisivat, vaan vasemmiston ajatus on, että köyhät pysyvät köyhinä ja varakkaidenkin pitäisi köyhtyä. Jälleen kerran tullaan tämän saman dilemman eteen.

Miksi tässä salissa, kun on kyse ilmastopolitiikasta, aina peräänkuulutetaan pitkäjänteisyyttä, pitkäjänteistä työtä ja yhtenäisyyttä? Nyt kun on kyse vaurastumisesta, siitä, että pienituloisenkin voi vaurastua, ollaankin yhtäkkiä kolmen vuoden jälkeen siinä tilassa, että sanotaan, että ei tämä toimi ja piensijoittajille ei tule rahaa. Heillä on 5 000 keskimäärin tilillä rahaa vasta kolmen vuoden jälkeen siitä, kun tämä systeemi on perustettu — eikö se ole sitä pitkäjänteistä työtä, että se yläraja saataisiin täyteen 10—15 vuoden päästä tai joskus myöhemmin? Tämä on nimenomaan sitä, että se kannustaa pienituloisia pitkäjänteiseen sijoitustyöhön.

Se neljä prosenttia, mikä siellä on... Sehän on aivan loistavaa, että siellä on neljällä prosentilla tili täynnä, mutta se prosenttiosuus korkoa korolle -efektin vuoksi tulee kasvamaan lähivuosina merkittävästi. Ja se ei tarkoita sitä, että nämä, jotka ovat sinne alkaneet sijoittamaan, olisivat mitenkään varakkaita henkilöitä, he ovat vain onnistuneet pitkäjänteisessä säästötyössä ja ovat tekemässä suomalaista menestystarinaa, tuomassa pääomia suomalaisille yrityksille osakkeiden kautta ja auttamassa koko tämän yhteiskunnan rakentamista. Pidän muutosta erittäin kannatettavana. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Vestman.

17.56 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Osakesäästötilin talletuskaton nosto nykyisestä 50 000:sta 100 000 euroon on siis erittäin kannatettava muutos. Se on kannustin toimivamman kansankapitalismin ja vahvemman suomalaisen omistamisen suuntaan, kuten edellisissä puheenvuoroissa useat kollegat ovat tuoneet esille. Lakimuutos siis parantaa mahdollisuuksia vaurastua juuri piensijoittamisella ja parantaa näin piensijoittajien asemaa. Ja siis on täysin kiistatonta, että kiinnostus sijoittamiseen on noussut osakesäästötilin käyttöönoton jälkeen. Mitä sitten, että osakesäästötilillä on keskimäärin se 5 000 euroa, kun nimenomaan kyse on siitä, että kannustetaan tähän pitkäjänteiseen säästämiseen ja sijoittamiseen.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Tosiaan kotitalouksilla on nollakorkoisilla pankkitileillä se noin 70 miljardia euroa, joiden saaminen pääomamarkkinoille on kaikkien etu. Kyse on siis siitä, että tavanomaisilla, säästeliäillä suomalaisilla kotitalouksilla, joilla on pankkitileillä rahaa, olisi nyt entistä paremmat mahdollisuudet vaurastua.

Edustajat Vikman ja Kiuru korjasivat niitä virheellisiä väitteitä, joiden mukaan osakesäästötili pienentäisi verotuottoja. No, ei pienennä, kyse on tosiaan verotuksen jaksotuksesta.

Näin ollen, arvoisa puhemies, en ymmärrä, millä perusteilla tätä muutosta ylipäätään täällä vastustetaan. Itselleni on vieras sellainen maailmankuva, jonka mukaan jonkun — tässä tapauksessa piensijoittajan, mahdollisesti pitkän työuran tehneen tai muutoin ahkeroineen suomalaisen — menestys olisi muilta pois. Ei ole. Talous ei ole nollasummapeliä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

17.58 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä edellä edustaja Vestman käytti niin hyvän puheenvuoron, että siihen ei ole paljon lisättävää.

Mutta tosiaan edustaja Marttila, mainio kansanedustajakollegamme Espoosta, käytti aiemmin hieman tämmöisen poleemisen puheenvuoron siitä, mitkä asiat täällä salissa hallituspuolueiden edustajia kiinnostavat. Ainakin oma kiinnostukseni tähän kysymykseen on sillä tavoin erittäin vahvasti arvopohjainen, että toivon todella, että voimme siirtää suomalaisen yhteiskunnan yhtenä maailman parhaista yhteiskunnista myös tuleville sukupolville — nimenomaan pohjoismaisena hyvinvointiyhteiskuntana, joka pystyy pitämään yllä tällaiset hyvät palvelut ja ennen kaikkea panostamaan koulutukseen, jotta meillä on jokaisella yhteiskunnan tarjoamat työkalut sellaiseen mahdollisuuksien tasa-arvoon, että jokainen oman kiinnostuksemme ja omien kyvykkyyksiemme mukaan voi tavoitella paitsi itsellemme ja läheisillemme myös koko yhteiskunnalle onnea ja menestystä.

Tässä mielessä ajattelen, että jotta meillä on paitsi koulutukseen myös kaikkiin muihinkin hyvinvointipalveluihin ja toisaalta myös perusteltuihin tulonsiirtoihin panostamismahdollisuudet, tarvitsemme vahvan julkisen talouden. Jotta meillä voi olla vahva julkinen talous, me tarvitsemme Suomeen enemmän työtä. Työpaikkoja saamme, kun tänne syntyy investointeja. Tässä mielessä nimenomaan tarvitsemme lisää pääomia, sinivalkoisia, suomalaisten käsissä olevia pääomia, joilla investoida sitten siihen tuotannolliseen työhön Suomessa. Tämän vuoksi nimenomaan näen, että nyt on oikea aika tehdä tämänkaltaisia uudistuksia, joilla sitä suomalaisten mahdollisuutta investoida omaan maahansa lisätään ja joilla suomalaisten mahdollisuutta vaurastua ja kasvattaa pääomia lisätään. Se tuo toivoa koko yhteiskunnalle, että meillä on myös tulevaisuudessa niitä työkaluja, joilla pidämme Suomen hyvinvoivana yhteiskuntana.

Se, että täällä salissa laitetaan vastakkain keskustelu leikkauksista ja keskustelu vaurastumisesta, on mielestäni kyllä väärä vastakkainasettelu. Molemmat ja kaikki lait ovat tietysti tärkeitä. Tässä ajassa, kun valtiolla rahat ovat loppu, on pakko tehdä myös leikkauksia, jotta voimme pelastaa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan myös tuleville sukupolville. Mutta juuri nythän meidän pitää tehdä niitä uudistuksia, joilla suomalainen yhteiskunta sitten parantaa kykyään työn tekemisen, yrittämisen ja tänne tulevien investointien kautta kasvattaa tulevaisuudessa sitä kakkua, josta riittää yhä isompi siivu sitten jokaiselle jaettavaksi hyvinvointiyhteiskunnan palveluina ja perusteltuina tulonsiirtoina sitten kun niitäkin ihmiset tarvitsevat väistämättä tietysti eri elämänvaiheissa. Eliikä siinä mielessä

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

näen tämän nimenomaan juuri oikeana aikana tehdä tämänkaltaisia kannustavia uudistuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Marttila.

18.01 Helena Marttila sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Autto piti oikein erinomaisen puheenvuoron, että kyse on nimenomaan myös siitä, onko juuri nyt oikea ajankohta. [Juho Eerola: Nyt on!] Täällä salissa kuulemme toistuvasti, kuinka nyt on pakko leikata, pakko ajaa 17 000 lasta köyhyyteen vastoin YK:n kaikkia suosituksia, jotta voimme tasapainottaa valtiontaloutta. [Juho Eerola: Miten se liittyy tähän?] Ja kuitenkin juuri nyt on oikea aika tehdä tämänkaltaisia toimia, jotka voidaan tulkita ihan suorana veroalena ja veroetuna, vaikkakin se tulee viiveellä, mutta näitä etuuksia on vaikea jopa arvioida. On puhuttu, että se voi olla jopa kymmeniä miljoonia kokonaisuudessaan. [Juho Eerola: Eikö se ole vaan hyvä, että ihmiset vaurastuvat!] Kuten itse ensimmäisessä puheenvuorossa toin esille, tämä vastaa summaa, joka nyt leikataan esimerkiksi nuorisotyöstä. Tästä tässä on oikeastaan kyse, että onko juuri nyt oikea aika tai ovatko nämä toimet juuri niitä oikeita, joilla tavoitellaan niitä piensijoittajia.

Itse näen, että jos haluamme Suomeen vaurastumista, niin oikea suunta ei ainakaan ole se, että jo lapsuudessa ajetaan entistä suurempi joukko ihmisiä köyhyyteen, köyhyysloukuun, jopa toimeentulotuella, joka on pahin mahdollinen kannustinloukku, vaan mieluummin aloittaisimme työn esimerkiksi siitä, että pitäisimme huolen jo sen ajan vaurastumisesta. Tietysti kyse onkin laajemmasta hallituksen politiikasta, mutta tästä siinä juuri on kyse — onko juuri nyt oikea aika tehdä tämänkaltaisen esitys? Meidän mielestämme ei ole.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Honkonen.

18.03 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pakko liittyä tähän keskusteluun, jota täällä käydään.

Tämä osakesäästötili ja tämä hallituksen esitys, jossa esitetään sen ylärajan korottamista sinne 100 000 euroon, on hyvä, ja nyt viitaten vähän tuohon edelliseenkin puheenvuoroon minun mielestäni nämä toimenpiteet, joilla edesautetaan suomalaisten vaurastumista ja investointipääomien kertymistä suomalaisille kotitalouksille ja ihmisille, ovat 20 tai 30 vuotta liian myöhässä. Nyt on todellakin viimeinen aika tehdä näitä muutoksia, koska Suomen kansantalouden yksi keskeisimmistä ongelmista vaikka verrattuna Ruotsiin on se, että meillä on todella vähän pääomia niin kotitalouksilla, sijoittajilla kuin sitten yrityksillä — likvidejä pääomia, joita voidaan sitten sijoittaa ja joilla voidaan saada uutta toimeliaisuutta, uusia investointeja, uusia työpaikkoja aikaiseksi. Tämä esitys on todella hyvä.

Pakko tietysti loppuun muistuttaa, että tämä oli aikanaan pääministeri Juha Sipilän hallituksen keskeisiä lakihankkeita, joilla tätä kansankapitalismia ja omistamista pyritään edesauttamaan. Olin itse talousvaliokunnassa, kun tätä valmisteltiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

18.04 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä keskustelussa käy hyvin ilmi, että puolueilla on eroja. Hallituksella ja oppositiolla on hyvin erilainen tämä katsantokanta, mutta on hyvä kyllä tunnistaa myös, että eri oppositiopuolueilla on selvästi eroja tässä.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Itse ajattelen, että kyllä hallituksen ja sosiaalidemokraattien selkein ero näyttää olevan, että sosiaalidemokraatit lähtevät siitä, että kaikki rahat ovat ikään kuin valtion rahoja ja sitten valtio sieltä allokoi ihmisille tietyn määrän rahaa. Mutta me hallituksessa ajattelemme, että rahat ovat ihmisten rahoja, jotka ihmiset ovat oman yrittäjyytensä ja työn tekemisen kautta tienanneet, ja valtio sitten ottaa siitä vain sen välttämättömän, joka tarvitaan siihen, että pystymme ylläpitämään ne totta kai aivan tarpeelliset, välttämättömät hyvinvointiyhteiskunnan sekä palvelut että perustellut tulonsiirrot.

Kun nyt teemme näitä uudistuksia, joilla generoimme kasvua kansantalouteen elikkä sitä, että kannattaa säästää Suomessa, kannattaa sijoittaa Suomessa, kannattaa investoida tänne, kannattaa yrittää ja tehdä työtä, tehdä parhaansa, niin niillä kasvatamme sitä kokonaispottia, mistä sitten sen välttämättömän siivun ottamalla meillä tulevaisuudessa on riittävästi niihin suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan palveluihin, jotka suomalaiset ovat ansainneet. Haluamme tarjota maailman parasta terveydenhuoltoa, haluamme tarjota maailman parhaan koulutuksen tulevaisuudessa, haluamme tarjota esimerkiksi lapsiperheille sellaiset tulonsiirrot, että perheellistymistä ei ainakaan sen taloudellisten vaikutusten vuoksi pelätä, vaan että perheellistyminen nähdään aina positiivisena ja turvallisena asiana ja yhteiskunnan turvaverkot sitä tukevat. Elikkä nimenomaan tämän vuoksi tehdään näitä hallituksen kannustavia uudistuksia — onpa kyse kannustavuudesta esimerkiksi työn tekemisen ja työn vastaanottamisen kannalta, onpa kyse työllistämisen kynnyksen madaltamisesta, jotta yrittäjä on tilanteessa, jossa kannattaa työntekijöitä palkata, tai esimerkiksi tässä tilanteessa, että suomalaisilla on kannusteita sijoittaa omaa omaisuuttaan tuottavalla tavalla.

Tosiaan tämä perustavaa laatua oleva ero on se, että rahat ovat ensisijaisesti ihmisten rahoja ja valtio ottaa vain sen välttämättömän — ei niin päin, että rahat ovat valtion rahoja ja sitten sieltä valtio niitä ihmisille allokoi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Kiuru, Pauli.

18.07 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitos edustaja Honkoselle rakentavasta puheenvuorosta. Siinä pääministeri Sipilän hallituksen työtä kehuttiin, ja Honkonen kehui myös omaa panostaan valiokunnassa. [Petri Honkonen: Vaatimatonta panosta!] — Vaatimaton panos, mutta tärkeä panos. — Tämä kertoo nyt siitä, että oppositiossa on erilaisia puolueita ja erilaisia näkökulmia ja osa haluaa ymmärtää talouden päälle ja haluaa ymmärtää sen, että ihmisillä on oikeus vaurastua, on oikeus nähdä tulevaisuuteen asioita [Juho Eerolan välihuuto] ja asioita siitä näkökulmasta, että vaurastuminen on mahdollista. Se vie aikaa, se ei onnistu hetkessä, mutta pitää pystyä katsomaan pitkälle aikavälille, kuten taloudessa yleensäkin pitää. Nopeita voittoja harvoin tulee.

Sitten tässä edustaja Marttila puolestaan asetti hieman hämmäntävällä tavalla vastakkain erilaisia asioita, joita ei nyt oikein yhteismitallisesti kannattaisi laittaa vastakkain. Lasten asema: totta kai se on tärkeä, ja lasten eteen ja nuorten eteen kannattaa tehdä töitä, tehdä koulutusinvestointeja ja näin poispäin. Lasten tulevaisuutta kannattaa myös katsoa talouden näkökulmasta. Nyt jos halutaan puhua lasten tulevaisuudesta, niin muistutan edustaja Marttilaa siitä, että tämä hallitus on ottanut tavoitteekseen työllistää 100 000 ihmistä lisää, ja jos me työllistämme 100 000 ihmistä lisää, niin se tarkoittaa laajempaa joukkoa, se tarkoittaa koko perhekuntaa, puolisoa ja läheisiä, joilla on mahdollisuus nostaa

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

omaa taloudellista tilannettaan, hyvinvointiaan, parempaan. Jos halutaan asioita asettaa vastakkain tällä tavalla, niin otetaan tämäkin nyt tässä esiin.

No, tässä ehkä tärkeimmät. Kannattaa muistaa, että taloudellisissa asioissa kannattaa tarkastella pitkää aikajännettä. Kymmenen vuotta on lyhyt aika, mutta kun kuluu 20—30 vuotta, rupeaa tapahtumaan aivan erilaisia asioita. Sama koskee esimerkiksi koulutusta. Koulutus on investointi, ja jossain alkuvaiheessa joutuu tekemään enemmän töitä, joutuu laittamaan omaa panosta, joutuu laittamaan taloudellisia panoksia siihen, mutta pitkällä aikavälillä esimerkiksi koulutus kannattaa aina. On viisaampaa kysyä... Tai sanotaan niinpäin, että ei ole järkevää kysyä, mitä maksaa koulutus. On järkevämpää kysyä, mitä maksaa kouluttamattomuus. Ihan samalla tavalla voi kysyä, mitä maksaa se, että ei ymmärrä sijoittaa ja katsoa taloudellisia asioita pitemmällä aikajänteellä eteenpäin. Liikkeelle voi lähteä ihan vaikka kymmenellä eurolla kuukaudessa. Kun aikajänne on riittävän pitkä, niin tulokset ovat positiivisia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Marttila.

18.10 Helena Marttila sd: Arvoisa rouva puhemies! Joskus käy näin, että hyvin yksityiskohtainen asia tuo kaikkein kirkkaimmin esiin puolueiden eroja.

Toisin kuin edustaja Autto täällä esitti, hallitushan ei itse asiassa halua tarjota maailman parasta terveydenhuoltoa vaan antaa sen tässä ohimennen romuttua samalla säätäessään tämänsorttisia esityksiä. Ja oikeastaan hyvinvointivaltion peruspilarien turvaamisesta tässä koko isossa kuvassa on kyse. Mielestäni olisi rehellistä sanoa ääneen, että itse asiassa oikeistoa ei haittaa varallisuuden kasautuminen, jota tämäkin esitys edistää, eikä se, että osa ihmisistä jää tai putoaa köyhyyteen. [Juho Eerola: Tasaantuu entistä useammalle se varallisuus!] — No, tämä esitys ei sitä kyllä ainakaan näiden perusteiden perusteella tuo, tässä ajassa varsinkaan, jolloinka nimenomaan ihmisiä ajautuu köyhyyteen. — Ja tästä minun on pakko sanoa jälleen kerran ääneen tässä salissa, että perheiden köyhyyden ominaispiirre on, että nämä aikuiset ovat jo töissä. En tiedä, onko heillä tarkoitus mennä toiseen työhön vielä sen lisäksi, tämmöisiä maitahan meillä on maailmalla vaikka kuinka paljon.

No mutta, tämä keskustelu nyt ehkä tässä riittää. Kuten arvaatte, tulemme esittämään tämän lain hylkäämistä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Vestman.

18.11 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Marttilan äskeiseen puheenvuoroon vielä. Haluan kiinnittää huomiota siihen, että on siis verifioitu, siis parhailla laskentamenetelmillä todennettu, että hallituksen työttömyysturvaan tekemät muutokset, sosiaaliturvaan tekemät muutokset ja verotukseen tekemät muutokset tarkoittavat ensi vuoden osalta sitä, että keskipitkällä aikavälillä Suomeen tulee 60 000—65 000 uutta työllistä.

Ajattelen, että on myös lasten etu, että heidän vanhemmillaan on töitä ja heidän vanhempansa ovat työllistyneet verrattuna siihen, että heidän vanhempansa ovat työttöminä. Tässä on Orpon hallituksen ja vasemmisto-opposition oleellinen ero. Hallituksen linja on työn linja, joka lähtee siitä, että ihmisten hyvinvointia ja asemaa parannetaan sitä kautta, että ihmiset käyvät töissä ja työn kannustimet ovat mahdollisimman vahvat.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä edustaja Marttila.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

18.12 **Helena Marttila sd:** Arvoisa rouva puhemies! En malta olla nyt kommentoimatta, kun tuntuu, että edustaja Vestman ei kuunnellut, mitä äsken sanoin. Näiden perheiden aikuiset ovat jo töissä, joskin matalapalkkatyössä, ja se raha ei riitä [Juho Eerola: Verotus kevenee!] asumiseen, elämiseen eikä varsinkaan osakesäästämiseen. Ja tästä tässä asiassa on kyse.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja edustaja Vestman.

18.13 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Marttila, oletteko siis eri mieltä tästä valtiovarainministeriön virkavastuulla tekemästä arviosta — joka on julkaistu toisin kuin teidän vaihtoehtobudjetin vaikutusarviot — että vuonna 24 voimaan tulevien toimien on arvioitu vahvistavan keskipitkän aikavälin rakenteellista työllisyyttä noin 60 000—65 000 työllisellä? Nämä ovat uusia työllisiä, jotka parhaan tiedon ja virkavastuulla tehdyn vaikutusarvion perusteella syntyvät keskipitkällä aikajänteellä. Oletteko tästä valtiovarainministeriön arviosta eri mieltä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Marttila.

18.14 **Helena Marttila sd:** Arvoisa rouva puhemies! Vastauksena: katson erityisesti tilastoja, joissa arvioidaan, kuinka monen ihmisen kohdalla köyhyys lisääntyy. Toimeentulotukimenot lisääntyvät hallituksen oman arvion mukaan sata miljoonaa euroa. On ihan vissi, että toimeentulotukiasiakas ei itse asiassa edes voi säästää, koska kaikki varallisuus on pois siitä tuesta. Kuinka montaa ihmistä se tarkoittaa? Puhutaan kuukausitasolla muutama kymppiin—sadan euron etuudesta. Sata miljoonaa tarkoittaa isoa joukkoa ihmisiä, jotka ajautuvat kaikkein pahimpaan työllisyysloukkuun eivätkä sieltä säästämällä juurikaan nouse, koska siellä se tuki nimenomaan leikkautuu samassa suhteessa. On kyse lapsilisän korotuksesta tai mistä tahansa, niin se leikkautuu siitä etuudesta pois. Heillä ei varallisuus hallituksen toimilla kasva, vaan köyhyys lisääntyy huomattavasti, ja niitä laskelmia minä katson.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 44/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 28/2023 vp
Valiokunnan mietintö PeVM 1/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 1/2023 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Tämän mietinnön meille esittelee puheenjohtaja Vestman.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Keskustelu

18.15 Heikki Vestman kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunnasta on siis valmistunut mietintö tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta. Lainmuutoksessa on kyse tasavallan presidentin palkkion määrän tarkistamisesta 126 000 eurosta 160 000 euroon. Valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Esityksen taustasta: Tasavallan presidentin palkkion määrää on tarkistettu viimeksi 1.4.2013 lukien. Sitä ennen tasavallan presidentin palkkion määrää tarkistettiin presidentin toimikauden vaihtuessa syksyllä 2011, jolloin palkkion määräksi 1.3.2012 lukien vahvistettiin 160 000 euroa. Vuonna 2013 tasavallan presidentin palkkion pienentämisen taustalla oli tasavallan presidentti Sauli Niinistön pääministerille osoittama kirje siitä, että osana julkisen talouden säästöratkaisuja ryhdytään toimiin tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain muuttamiseksi niin, että palkkio palautetaan 1.3.2006 vahvistettuun tasoon. Palkkion määräksi vahvistettiin 1.4.2013 lukien 126 000 euroa. Ehdotettu tasavallan presidentin palkkion tarkistus palauttaa siis palkkion sille tasolle, jolle palkkio vahvistettiin ennen nykyisen tasavallan presidentin esitystä palkkion muuttamisesta.

Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunnan mietinnön mukaan on myös aiemmassa hallitusmuodossa ilmaistun periaatteen mukaisesti tärkeää, että presidentin palkkion ja edustusmäärärahan tarkistuksista säädetään hyvissä ajoin ennen kulloinkin valituksi tulevan presidentin toimikauden alkamista. Hallituksen esitys on tältä osin asianmukaisesti laadittu. Perustuslakivaliokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola.

18.18 Janne Jukkola kok: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä olevassa esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tasavallan presidentin palkkiosta annettua lakia. Tasavallan presidentin vuosipalkkiota tarkistettaisiin nykyisestä 126 000 eurosta 160 000 euroon. Viimeksi tätä palkkiomäärää on tarkistettu huhtikuussa 2013. Koska ansiotasoindeksin taso on tasavallan presidentin toimikauden aikana olennaisesti kohonnut, tätä on myös tarpeen tarkistaa. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.24, eli se ei koske istuvaa presidenttiä.

Tasavallan presidentin tehtävistä ja toimivallasta säädetään pääasiassa perustuslaissa. Perustuslaissa säädettyjen tehtävien lisäksi presidentti hoitaa hänelle muualla lainsäädännössä erikseen säädetty lukuissa tehtävät. Yksi näistä merkittävistä tehtävistä on Suomen ulkopoliittikan johtaminen. Tämä vastuu vaatii presidentin tiivistä yhteistyötä valtioneuvoston kanssa. Ulkopoliittikan johtaminen on keskeinen osa presidentin tehtävää, ja sen merkitys korostuu maamme toimiessa aktiivisesti kansainvälisellä näyttämöllä. Nyt voisi kysyä, missä yrityksessä, olipa se sitten millä kokoluokalla tahansa, kansainvälisiä suhteita ja vastaavia tehtäviä hoidettaisiin vastaavalla palkkatasolla.

Esitys palkkion korottamisesta on perusteltu. Näillä henkilöillä, jotka tähän tehtävään ovat ehdolla ja tulevat valituksi, ei tämä palkkio ole se ratkaisevin asia — ei todellakaan, vaan se on kutsumus ja halu ajaa isänmaan etua tilanteessa kuin tilanteessa. Näitä arvoja ei voi mitata rahassa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 28/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vanhemmuuslain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 33/2023 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 5/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 5/2023 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Yleiskeskustelua. — Edustaja Eerola esittelee puheenjohtajana, olkaapa hyvä.

Keskustelu

18.20 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esittelen nyt lakivaliokunnan mietinnön vanhemmuuslakiesitykseen liittyen.

Eli siis vanhemmuuslain toisen pykälän mukaan nykytilan mukaan äitiys todetaan luonnollisesti synnyttämisen perusteella, ja lapsen äiti on siis se, joka on synnyttänyt lapsen. No, valtaosassa tapauksista luonnollisestikaan synnyttäneen äidin äitiyteen ei liity mitään epäselvyyksiä. Nyt kuitenkin meidän väestötietojärjestelmässä on aika paljon alaikäisiä lapsia, joiden väestötiedoissa ei ole tietoa hänet synnyttäneestä äidistä. Kyse on useimmiten siitä, ettei Digi- ja väestötietovirasto eli entinen maistraatti ole voinut tehdä vanhemmuutta koskevaa merkintää tähän väestötietojärjestelmään, koska ilmoitettu tieto perustuu ulkomaiseen asiakirjaan, jonka luotettavuutta ei ole voitu täysin varmistaa, tai sitten ilmoitetun tiedon tueksi ei ole saatavilla asiakirjanäyttöä. Eli käytännössä nämä kaikki tilanteet ovat koskettaneet maahanmuuttajaperheitä.

Lainsäädännössä ei tätä nykyä ole minkäänäköisiä säännöksiä synnyttäneen äidin äitiyden selvittämisestä, vahvistamisesta tai myöskään kumoamisesta, ja tuomioistuimet ovat päätyneet soveltamaan tätä voimassa olevaa sääntelyä soveltuvien osin.

No, nyt tässä hallituksen esityksessä, arvoisa puhemies, ehdotetaan, että vanhemmuuslakiin lisätään säännökset synnyttäneen äidin äitiyden selvittämisen ja vahvistamisen mahdollistamisesta sellaisessa tilanteessa, jossa äitiydestä ei ole saatavilla asiakirjanäyttöä tai sen asiakirjan luotettavuudesta ei siis saada riittävää selvyyttä. Tämän tavoitteena on edistää lapsen oikeutta tuntea vanhempansa ja mahdollistaa perhesuhteiden selvittäminen ja perhesuhteita koskevan tiedon rekisteröinti väestötietojärjestelmään.

Tämän synnyttäneen äidin äitiyden selvittää lastenvalvoja, ja sen vahvistaa Digi- ja väestötietovirasto, joka omaa sukuaan on siis maistraatti.

Muutoksia ehdotetaan myös oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta annettuun lakiin muun muassa oikeusgeneettisen tutkimuksen mahdollistamiseksi lapsen synnyttäneen äidin äitiyden selvittämiseksi.

Sitten tässä lakivaliokunnan mietinnössä lakivaliokunta pitää lapsen edun ja perheiden yhdenvertaisen kohtelun kannalta perusteltuna ja myöskin tarpeellisenä, että sellaisissa ti-

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

lanteissa, joissa lapsen synnyttäneen äidin äitiys on tarvittavan dokumentaation vuoksi epäselvä, voitaisiin äitiys sitten jatkossa tarvittaessa selvittää ja vahvistaa.

Väestötietojärjestelmän vanhemmuusmerkintä on perheen ja lapsen kannalta merkityksellinen, sillä se vaikuttaa muun muassa tämän lapsen huoltajan rekisteröimiseen ja siten mahdollisuuteen asioida lapsen puolesta sekä sitten myöskin lapsen oikeuteen saada elatusta ja myöhemmin ehkä myös perintöä.

Myös nykyinen menettely synnyttäneen äidin äitiyden vahvistamiseksi on hyvinkin monimutkainen. Se on myös epävarma ja useita viranomaisia hyvin runsaastikin työllistävä. Valiokunta katsookin, että oikeustilan parantaminen on myös tästä syystä erittäin perusteltua.

Synnyttäneen äidin äitiyden selvittämisestä, vahvistamisesta ja myöskin kumoamisesta ehdotetaan säädettäväksi vanhemmuuslaissa mahdollisimman yhdenmukaisesti isyyden selvittämistä, vahvistamista ja kumoamista koskevien säännösten kanssa yhteismitallisesti. Valiokunta pitää tätä sääntelytapaa sääntelyn selkeyden ja johdonmukaisuuden sekä vanhempien yhdenvertaisen kohtelun kannalta myöskin kannatettavana, että tulevaisuudessa isät ja äidit ovat tässä suhteessa samalla linjalla.

Lakivaliokunta pitää tämän esityksen tavoitteita kannatettavina sekä puoltaa siihen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä mietinnöstä ilmenevin ensimmäistä lakiehdotusta eli vanhemmuuslakia koskevin muutosehdotuksin.

Tämä valiokunnan mietintö oli täysin yksimielinen. — Kiitokset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

18.25 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että lakivaliokunnalla on taitava puheenjohtaja, kuten edustaja Eerola on. Lakivaliokunta on syksyn mittaan ahkeroinut erilaisten sekä laki- että EU-asioiden parissa, ja olemme saaneet tottua siihen, että sieltä aina luotettavaa työtä ja tulosta tulee. Haluan myös tässä yhteydessä kiittää tästä hyvästä mietinnöstä ja sen esittelystä lakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Eerolaa ja koko valiokuntaa, ja toki haluan myös kiittää hallitusta hyvästä esityksestä, jonka perusteella mietintö on laadittu.

On tärkeää, että perheillä ja jokaisella lapsella ja toisaalta jokaisella vanhemmalla on yhdenvertainen mahdollisuus lain edessä tulla merkityksi siihen rooliin, joka siinä — tässä tapauksessa äidillä — lapsen kannalta ja suhteessa lapseen on. On tärkeää, että tosiaan Digi- ja väestövirasto pystyy sitten merkitsemään väestötietoihin ja jokaisen henkilötietoihin, kuka kenenkin vanhempi on, ja on tärkeää, että tosiaan lainsäädäntö tässä mielessä päivittyy ajan tasalle myöskin äitiyden selvittämisen osalta — kun käytännön tilanteita on, joissa tosiaan esimerkiksi ulkomaalainen dokumentaatio ei ole antanut riittävää varmuutta siitä, onko todella henkilö sitten lapsensa äiti ja tässä mielessä vaikkapa huoltaja lain edellyttämällä tavalla.

Täytyy sanoa, arvoisa puhemies, että ajattelen myös niin, että tätä mietintöä ja lakitekstiä oli mukava lukea, kun siellä tosiaan äitiin viitataan äitinä ja isään viitataan isänä. Tämä on mielestäni tärkeä asia, että näin lainsäädännön tila on myöskin tulevaisuudessa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 33/2023 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 31/2023 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 6/2023 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Mietinnön meille esittelee niin ikään puheenjohtaja Eerola. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

18.28 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tosiaan tässä on kyseessä lakivaliokunnan yksimielinen mietintö hallituksen esitykseen 31 eli Oikeushallinnon erityisviranomaiset. Tässä esityksessähän on siis kyse tällaisen uuden viraston perustamisesta, eli oikeusministeriön yhteydessä tai sen hallinnonalalla on toiminut nykyisin useita, henkilömäärältään hyvinkin pieniä itsenäisiä viranomaisia, muun muassa Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti, konkurssiasiamies, kuluttajariitalautakunta, lapsiasiavaltuutettu, oikeudenkäyntiavustajalautakunta, Onnettomuustutkintakeskus, tasa-arvovaltuutettu, tiedusteluvalvontavaltuutettu, tietosuojavaltuutettu, vanhusasiavaltuutettu, yhdenvertaisuusvaltuutettu ja niinpäin pois. Henkilömäärältään pienimmissä viranomaisissa virkamiesten määrä on ollut kahta—neljää ja suurimmissa korkeintaan siellä kolmenkymmenen, neljäkymmenen tai viidenkymmenen paikkeilla. Viranomaisten yhteenlaskettu henkilömäärä on noin 175.

Oikeusministeriö hoitaa edellä mainituista viranomaisista useimmille tietyt henkilöstö- ja taloushallinnon operatiiviset tehtävät. Viranomaisille ei ole organisoitua hallinnollista erityisasioiden tukea. Kaikissa viranomaisissa tehdään myös sellaista hallinto- ja muiden tukipalveluiden tuottamiseen liittyvää hommaa, joka voitaisiin esityksen mukaan tehdä yhdessä paikassa ja paljon nykyistä pienemmilläkin resursseilla.

Tämän esityksen tavoitteena on järjestää henkilömäärältään pienten viranomaisten tuki- ja hallinnolliset palvelut uudelleen sillä tavoin, että viranomaisten lainsäädäntöön ja kansainvälisiin säännöksiin perustuvaa itsenäistä asemaa ei vaaranneta eikä niiden tehtäväkenttää muuteta. Tavoitteena on koota 11 erityisviranomaisen operatiiviset hallintotehtävät yhteen ja vahvistaa niiden hallinnollista asiantuntijatukea, mikä vähentää erilaista päällekkäistä hallinnollista työtä ja vapauttaa niitä äsken mainittuja resursseja viranomaisten sisältötyöhön. Tavoitteena on nykyaikaisten, johtamista tukevien palveluiden järjestäminen kooltaan pienille erityisviranomaisille.

No sitten, arvoisa puhemies, pidemmällä aikavälillä tavoitteena on tietenkin tuottavuuden parantuminen kunkin viranomaisen varsinaisessa substanssitoiminnassa, kun nämä hallinnolliset tukitehtävät on keskitetty tähän hallintopalveluyksikköön. Edelleen valtion

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

yhteisiä palvelutoimintoja käytetään entistä enemmän, ja viranomaiset voivat kohdentaa resurssinsa sen varsinaisen työnsä hoitamiseen.

Edelleen tavoitteena on lisäksi siirtää oikeusministeriöltä sen alaiseen hallintoon sellaisia tehtäviä, joita ei ole tarpeen hoitaa ministeriötasolla, eli ministeriö voi keskittyä valtioneuvostotason tehtäviin. Esityksen mukaan tämä muutos korostaa myös erityisviranomaisen riippumattomuutta ja rakenteellista etäisyyttä poliittisesti ohjatusta ministeriöstä. Tämä esitetty virastorakenne eroaa siitä, mitä valtion virastorakenteiden osalta yleensä suositellaan. Oikeushallinnon erityisviranomaiset -nimiselle virastolle säädettäväksi esitetty poikkeuksellinen vastuunjako sekä ohjaus- ja johtamisrakenne liittyvät kuitenkin siihen kuuluvien viranomaisten erityisluonteeseen.

Lakivaliokunta pitää tätä esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena sekä esityksen tavoitteita oikeinkin perusteltuina, ja valiokunta puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä eräin huomioin ja pykälänmuutosehdotuksin, joilla on tarkoitus selkeyttää tätä sääntelyä.

No, pieniä huomioita sitten kuitenkin tehtiin, vaikka täysillä kannatetaan tätä. Kun otetaan huomioon tämä edellä todettu vähän muista poikkeava virastorakenne sekä muun muassa se, että tässä uudessa virastossa toimivat viranomaiset ovat myöskin kovasti erikoisia ja niiden tarpeet voivat myös poiketa toisistaan, niin lakivaliokunta ehdottaa hyväksyttäväksi sellaisen lausuman, jonka mukaan: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa perustettavan Oikeushallinnon erityisviranomaiset -viraston toimivuutta ja antaa lakivaliokunnalle asiasta selvityksen vuoden 2026 loppuun mennessä. Tässä seurannassa ja selvityksessä tulee kiinnittää erityistä huomiota tehtävänjaon toimivuuteen erityisviranomaisten ja hallintopalveluyksikön välillä, myöskin vastuukysymyksiin, kuulemiskäytäntöjen toimivuuteen erityisviranomaisten ja hallintopalveluyksikön välillä sekä sitten uuden viraston resurssien käyttöön ja tehostamispotentiaalin toteutumiseen samoin kuin erityisviranomaisten sisältötyöhön käytettävissä olevien riittävien resurssien turvaamiseen.” — Kiitokset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowicz.

18.34 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Lakivaliokunnan puheenjohtaja Eerola esitteli hyvin nyt puheena olevan asian ja lakivaliokunnan mietinnön. Ehkä kansantajuisesti voisi sanoa, että kyse on siitä, että tehostetaan näiden pienten virastojen — tasa-arvovaltuutetun, yhdenvertaisuusvaltuutetun ja niin edelleen — toimintaa sillä, että näissä virastoissa tehtäviä hallinnollisia tehtäviä, hankintoja, koulutusta ja muita siirretään uuteen erilliseen virastoon, jonne palkataan seitsemän uutta virkamiestä.

En malta olla sanomatta, että onkohan se jotenkin kuvaavaa julkiselle sektorille ja julkiselle hallinnolle, että kun toimintoja tehostetaan, niin se tarkoittaa uuden viraston perustamista ja seitsemän uuden virkamiehen palkkaamista. Näinkö näitä toimintoja julkisella sektorilla tehostetaan? Totta kai ymmärrän sen, että näiden pienten erillisvirastojen toiminta eräällä tavoin kyllä tehostuu, kun sieltä tämmöiset harvoin eteen tulevat erityistehtävät siirretään virastoista tähän uuteen erilliseen virastoon, mutta sanon uudelleen: tässä siis tehostetaan julkista hallintoa siten, että perustetaan uusi virasto, ja tähän uuteen virastoon palkataan seitsemän uutta virkamiestä. Kun tämä on hallinnon tehostamista, niin minkäköhänlaista olisi sitten se hallinnon laajentaminen?

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Hallintovaliokunnan lausunnossa lukee seuraavaa: ”Esityksellä pyritään tehostamaan toimintoja ja tavoitellaan synergia- ja mittakaavaetuja. Hallintovaliokunta suhtautuu kuitenkin erittäin varauksellisesti siihen, että uuden viraston ja seitsemän uuden viran perustaminen on tehokkain tapa parantaa julkisen sektorin tuottavuutta.” Olen tämän hallintovaliokunnan varauksellisuuden kannattaja, ja olen ollut mukana muotoilemassa tätä hallintovaliokunnan lausuntoa, ja uskon, että lakivaliokunta on luonnollisesti ottanut omassa harjinnassaan tämän huomioon. Mutta totta kai ymmärrän, että lakivaliokunta asiaa eri puolelta arvioituaan ja tarkasteltuaan on päätenyt tämän esityksen hyväksymiseen, eikä minulakaan ole nyt kanttia lähteä sitä tässä ehdottamaan hylättäväksi, mutta en malta olla vielä kerran sanomatta, että toimintoja siis tehostetaan perustamalla uusi virasto ja palkkaamalla sinne seitsemän uutta virkamiestä.

No, onneksi tämä ei kuitenkaan johda siihen — katsotaan, löydänpö oikein kohdan tästä valiokunnan mietinnöstä — että tarvittaisiin uutta tilaa, koska valiokunnan mietinnössä todetaan, että hallintopalveluyksikön, siis tämän uuden viraston, käyttöön varattavat tilat eivät oikeusministeriön mukaan aiheuta lisäkustannuksia, koska tilat järjestään tilankäyttöä tiivistämällä. Tämä on hyvä, mutta voisiko sitä tilankäyttöä joskus tiivistää ilman, että tarvitaan tällöinen uusi virasto viemään niitä työtiloja? Jotenkin kuvittelisin, että sitä voisi tilankäyttöä valtiolla varsinkin nyt etätyön yleistyttyä tiivistää myös ilman, että tarvitsee raivata tilat uudelle virastolle ja sen seitsemälle uudelle virkamiehelle. Toivon, että tätä tehdään, ja eiköhän sitä tehdäkin.

Arvoisa rouva puhemies! Kun nyt puhutaan myös yhdenvertaisuusvaltuutetusta, niin ajattelin lausua joitakin ajatuksia hänen käsityksistään, jotka liittyvät raja-asemien sulkemiseen. Teen tämän silläkin uhalla, että kun rohkenin arvostella apulaisoikeuskansleri Puumalaisen eräitä kannanottoja, jotka liittyivät tähän raja-asemien sulkemiseen, niin tätä arvostelua monet ovat pitäneet asiattomana ja jopa oikeusvaltion instituutioiden horjuttamisena. Tästä ei tietenkään ole kyse. Totta kai oikeusvaltiossa voidaan käydä ja käydään oikeudellista argumentointia puolin ja toisin, ja se oikeus tietysti kuuluu myös kansanedustajille.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu sanoi noin viikko sitten antamassaan tiedotteessa seuraavaa: ”Yhdenvertaisuusvaltuutettu arvioi, että lähes kaikkien itärajan rajanylityspaikkojen sulkeminen ja kansainvälisen suojelun hakemisen keskittäminen Raja- Joosepin rajanylityspaikalle vaarantaa vakavasti aidon ja tehokkaan mahdollisuuden jättää kansainvälistä suojelua koskeva hakemus.” No, nyt kun ei ole Raja-Jooseppikaan enää auki — siitä on hallitus tehnyt täysin laillisen, tietysti, ja oikeuskanslerin myös lailliseksi havaitseman päätöksen — niin mitäköhän yhdenvertaisuusvaltuutettu nyt on mieltä, kun jo yhden raja-aseman — vain yhden raja-aseman — jättäminen auki vaarantaa vakavasti aidon ja tehokkaan mahdollisuuden jättää kansainvälistä suojelua koskeva hakemus? — En tiedä. Mutta minun mielestäni yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunto ei ota lainkaan huomioon perustuslakivaliokunnan viime vaalikaudella rajalain 16 §:n uudistamisesta antamaa lausuntoa, jossa perustuslakivaliokunta katsoi, että erittäin poikkeuksellisissa olosuhteissa ja väliaikaisesti voidaan jopa kaikki raja-asemat Suomen itärajalla, maarajalla, sulkea.

Kaiken kaikkiaan haluan lopuksi sanoa, että en ole ihan vakuuttunut siitä, että me tarvitsemme kaikki nämä valtuutetut, yhdenvertaisuusvaltuutetun ja tasa-arvovaltuutetun ja monet muutkin, ja koko ajan ehdotetaan tietysti lisää valtuutettuja. Jos semmoisia tulee lisää, niin itse haluaisin, että palkkaisimme maahan säästämisasiainvaltuutetun, joka pyrkisi näitä talouden tosiasioita ihmisille kertomaan. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 31/2023 vp sisältyvien 1.—12. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle tietosuojalain ja henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 62/2023 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 9/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 62/2023 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 79/2023 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 8/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 8/2023 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Esittelijänä on edustaja Autto. — Liekö esittely, vai onko puheenvuoro?

Keskustelu

18.42 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Kaikki käy. Mutta tehdään niin, että pidän puheenvuoron nyt ihan valiokunnan jäsenen ominaisuudessa mutta ehkä myös suuren valiokunnan puheenjohtajan ominaisuudessa.

Kysehän on siis liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnöstä 8/2023 vp. Tosiaan, jos tätä mietintöä lukee, aivan heti tietenkään ei välttämättä näin kryptisestä tekstistä tunnista, mistä on kyse. Eli lainaan nyt mietintöä ja sieltä hallituksen esityksen sisältöä yhden virkkeen: ”Esityksellä yhdenmukaistettaisiin tiettyjen radiolaiteluokkien latausrajapinnat ja -protokollat säätämällä tiettyjä radiolaiteluokkia koskevista uusista vaatimuksista.”

Arvoisa puhemies! Tällä lailla on elämää mullistava vaikutus modernissa yhteiskunnassa. Tämä laki nimittäin panee toimeen EU-lainsäädännön siitä, että jatkossa kaikissa puhelimissa ja tableteissa, muissa mobiililaitteissa ja vähän myöhemmin myös kaikissa kannettavissa tietokoneissa ei vain meillä vaan käytännössä koko maailmassa EU-lainsäädännön myötä on yksi ja sama laturi. Eli, arvoisa rouva puhemies, USB-C-tyyppinen laturi toimii jatkossa joka puolella maailmaa laturistandardina sen vuoksi, että Euroopan unionissa tehtiin ihmisten arkea helpottava päätös siitä, että tosiaan laitevalmistajien ei tarvitse jatkossa enää kilpailla siitä, minkälainen laturi heidän laitteissaan on, vaan luotamme siihen, että la-

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

turit kyllä ne tekniset vaatimukset täyttävät, mitkä laturilla pitää olla, ja laitevalmistajat kilpailkoot sitten laitteidensa muilla ominaisuuksilla.

Arvoisa puhemies! Kuinka moni meistä kansanedustajistakin tänään tämän täysistunnon aikana, joka tässä on hyvän tovin jatkunut, on etsinyt sitä omaan puhelimeensa sopivaa laturia, jotta saa vielä virtaa näihin illan viimeisiin puheisiin, kun seuraa myös päiväjärjestystä puhelimeltaan samalla, kun täällä keskustelu etenee. Kuinka monta kertaa eri tilanteissa on tullut turhautuminen siihen, että löytyy kyllä juuri se toisenlainen laturi kuin mikä omaan puhelimeen sopisi, ja arvoisa rouva puhemies, jatkossa joka puhelimeen sopii sama laturi, jolloin voimme luottaa siihen, että lähes tilanteessa kuin tilanteessa sitten se laturi kyllä löytyy.

Tosiaan tällä lainsäädännöllä säädetään siitä, että kuluttaja jatkossa voi ostaa ja laitteiden välittäjien ja niitä myyvien on pakko myydä laitteita myös ilman latureita. Elikkä tässä myös sinne koteihin annetaan armoa siinä, että joka laatikko ei ole sitten täynnä niitä vanhoja latureita vaan tosiaan tällä USBC-laturiliittimellä jatkossa kaikki laitteet toimivat.

Totta kai lainsäädäntö ottaa huomioon myös sen, että teknologia kehittyy. Tässä mielessä varmasti sitten myös EU-tasoisesti tätä standardia kehitetään, mikäli laitteille tulee sen kaltaisia vaatimuksia, että sitä laturia, siihen liittyvää rajapintaa ja protokollaa, täytyy kehittää. Mutta tosiaan lähtökohtaisesti uskon, että ihmisten elämä tulee nyt kyllä huomattavasti helpottumaan, kun kaikilla on sama laturi.

Tosiaan vielä suuren valiokunnan puheenjohtajan roolissa haluaisin todeta, että EU pystyy kyllä silloin, kun se haluaa vaikuttaa, helpottamaan ihmisten arkea, tuomaan tällaisia järkeviä uudistuksia, luomaan toimivaa sisämarkkinaa, luomaan edellytyksiä sille, että yritykset kilpailevat sellaisilla tuotteiden ominaisuuksilla, jotka todella tuovat ihmisille arjessa lisäarvoa. EU pystyy halutessaan todella myös tekemään esimerkiksi ympäristön kannalta viisaita päätöksiä. Uskon, että Suomen eduskuntana olemme kannustamassa EU:ta toimimaan nimenomaan tällä tavoin myös muissa asioissa ja taas noudattamaan subsidiariteettiperiaatetta kaikissa niissä kysymyksissä, joissa se paras lopputulos saavutetaan kansallisella ja paikallisella päätöksenteolla.

Olemme iloisia siitä, että tässä asiassa EU pystyi toimimaan hyvin ja tekemään standardin, joka muuttuu nyt hyvin pitkälti käytännössä globaaliksi. Tämä helpottaa elämää joka puolella maailmaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Pauli.

18.47 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos edustaja Autolle puheenvuorosta. Hän nosti tämän ympäristönäkökulman esiin. Elämä täytyy saada helpommaksi ilman erilaisia kaapeleita ja sovellutuksia.

Haluaisin tässä yhteydessä tuoda esiin sen, että sähköautoilua halutaan tässäkin yhteiskunnassa, Suomessa, viedä eteenpäin. Mutta yksi ostamisen kynnys sen palautteen mukaan, mitä itse saan ja mitä lehdistä saamme lukea, on aivan selvästi siinä, että näitä sovellutuksia, erilaisia kaapeleita, ohjelmia ja appeja sun muita systeemejä on aivan liian paljon. Pitäisi olla yksi järjestelmä, joka sopii kaikille, ja sen jälkeen kynnys ostamiselle olisi aivan varmasti matalampi. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 65/2023 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 79/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 1.12.2023 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.49.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen